

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

APJUNGĖS

AMERIKA, LDS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS

680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

Copyright

XXXVII. Nr. 62

Redakcija: GLENMORE 5-7281

ANTRADIENIS (TUESDAY) RUGPIČIO (AUG.) 26 D., 1952 M.

Administracija: GLENMORE 5-7068

10 CENTŲ

Sovietai rūpinasi ginklais, o ne sviestu

Maskva. — Specialistai, susipažinę su naujuoju Sovietų ūkio penkmečio planu, prieina išvados, kad Sovietų vadovai turi prieš akis pirmąjį eilę karo reikalus ir yra įsitikinę, jog karas bus. Nors šiaip kalbama, jog busiama dedama pastangų padidinti civilinių reikmenų gamybą, tačiau pačiam penkmečio plane pirmą vietą skiriama sunkiajai pramonei ir ginklų gamybai. Naujame Sovietų ūkio penkmečio plane tiksliai nusistatytai labai dideli. Jame numatoma geležies metinė gamyba ligi 1956 m. padidinti ligi 34 milijonų tonų, plieno 44,5 mil. ton., anglies 374 mil. ton., naftos — 70 mil. tonų. Įvairių pramonės mašinų gamyba 1955 m. turinti pasiekti dvigubai tiek, kaip buvo pasiekusi 1950 m. Jei Sovietams jų užsimitas planas pavyktų, 1956 m. jie galėtų būti dvigubai karškesni tvirtesni, kaip buvo 1939.

BRITAI VĖL BANDYS TARTIS SU IRANU

Londonas. — Spaudos žinios, anglai esą pasiryžę artimu laiku vėl bandyti susitarti su Iranu naftos klausimu. Tačiau kol kas Amerikos tuo klausimu pasiūlymo jie nepriima. Achesonas anglams pasiūlęs, kad jie padarytų naftos klausimu Iranui nuolaidų ir suteiktų jam ligi dešimties milijonų dolerių paramą, kad Iran vyriausybė galėtų nepriesti ligi komunistinio perversmo. Tačiau anglai nelaiko komunistų pavojų Iranui tokiu dideliu, kaip amerikiečiai, kurie padėję laiko kritiškai.

Anglai taip pat nepriima ir prieš mėnesį Mossadegh pasiūlymą.

MOSSADEGH ATLEIDINĖJA GENEROLUS

Teheranas. — Irano vyriausybė atleido į atsargą 15 generolų, tarp kurių ir Teherano karinį gubernatorių, kurio daliniai liepos 21 d. šaudė į demonstrantus. Oficialiai skelbiama, jog generolai iš tarnybos atleidžiami dėl to, kad pasiekė įstatymo nustatytą amžių ribą. Tačiau manoma, jog lemiamos reikšmės turi tai, jog Mossadegh nori iš armijos pašalinti sau nepalankius asmenis. Jam artima spauda rašo, jog Mossadegh noris praversti armijos valymą. Taip pat teigiama, kad grupė karininkų ruošia karinį perversmą. Tačiau ši žinia oficialiai nepatvirtinama.

KAZOKAI REKALAUJA NEPRIKLIAUSOMYBĖS

Munchenas. — Pirmininkaujant generolui Makajevui, kuris yra vyriausias jų atamanas, čia posėdžiavo kazokų vykdomoji taryba tremtyje. Tarybos pirmininkas Glaskovas padarė pranešimą apie dabartinę padėtį kazokų tėvynėje, tremtyje esančių kazokų organizaciją ir apie pažangą kovoj už Kazakijos išlaisvinimą iš Sovietų. Plačiai buvo apsparsyta ir bendradarbiavimo su kitomis Sovietų pavergtomis tautomis klausimai. Kazokai siekia visiškai nepriklausomos savo valstybės.

Sovietai vėl siūlo tartis dėl Vokietijos

Maskva. — Sovietų užs. reik. min. Višinskis įteikė JAV, Anglijos ir Prancūzijos pasiuntiniams Maskvoje to paties turinio notas, kuriose siūlo vėliausiai spalį mėn. susaukti keturių didžiųjų valstybių konferenciją taikos sutarčiai su Vokietija sudaryti.

Toje konferencijoje dar turėtų būti aptarta bendros Vokietijos vyriausybės sudarymas, visuotinių rinkimų klausimas ir atitraukimas iš Vokietijos okupacinių pajėgų. Dėl Vakarų valstybių pasiūlytos komisijos, kuri turėtų ištirti, ar įmanomi viso Vokietijoje laisvi rinkimai, Sovietai sutinka derėtis, tačiau tik tuomet, kai bus aptarta taikos sutarties ir bendros Vokietijos vyriausybės sudarymo klausimai.

Apskritai ši nota pakartoja tuos pačius pasiūlymus, kuriuos Sovietai buvo išskėlę savo

kovo 10 d. notoje ir kuriuos Vakarų valstybės atmetė.

Dėl naujosios Sovietų notos Vakarų valstybių politiniuose sluogsnuose pareiškama, jog beveik tikra, jog Vakarų valstybės joje išskeltus pasiūlymus atmes, nors konferencijai Vokietijos klausimu durų užtrenkti nesiruošia. Vakarų politikai pabrėžia, jog keturių okupacinių kraštų pasitarimai turi prasidėti praktiniais žygiais Vokietijai sujungti, o ne propagandiniu mūšiu, kuriuo Sovietai nori sutrukdyti Vakarų gynybos plano vykdymą. Gi iš visos Sovietų notos susidaroja įspūdis, jog jie kaip tik tą konferenciją ruošiasi išnaudoti savo propagandai, siekdami vokiečiams parodyti, kad jie turi pasirinkti tarp Vokietijos sujungimo ir prisidėjimo prie Vakarų gynybos sistemos. Jie jau anksčiau yra išskėlę reikalavimą, kad Vokietijai būtų uždrausta įeiti į bet kokią sąjungą, nukreiptą prieš kurį nors

su ja praėjusiam kare kovojusį kraštą. Taip pat manoma, jog pradėjus tokioj plotmėj su jais derėtis ir derybų laikui su laikant Vokietijos apginklavimą, Sovietai panaudos tą pačią taktiką, kaip Korejoje ir Austrijos taikos sutarties derybose, diskusijas tęsdami keletą metų. Tuo būdu jokio sprendimo pasiekti nebūtų galima, o Vakarų Vokietijos įjungimas į Vakarų gynybą būtų visam laikui sutrukdytas.

VOKIEČIŲ LAKŲNUS AP- MOKYS UZSIENY

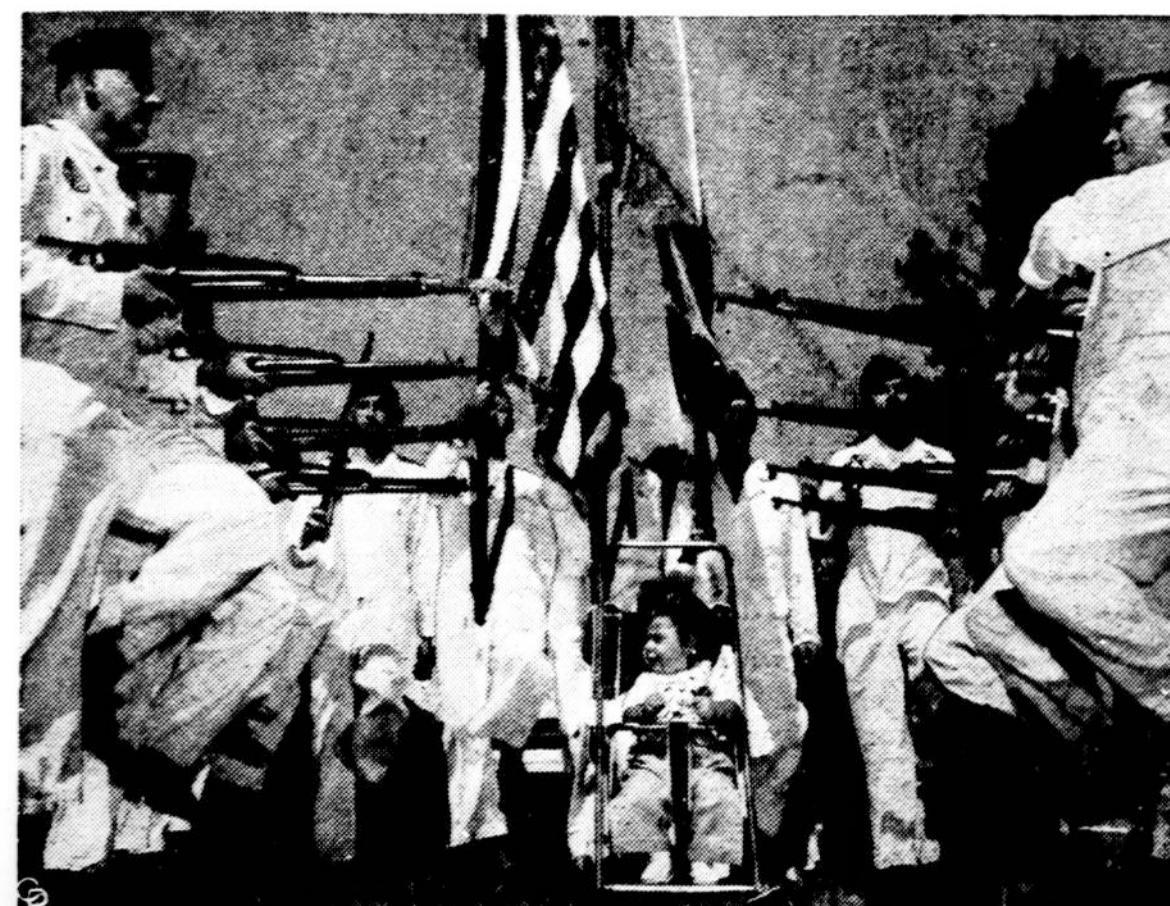
Bonna. — Vakarų Vokietijos pareigūnai pareiškė, jog planuojama Europos armijai numatyti vokiečių lakūnų bus apmokomi JAV ir Anglijoje. Ten jie bus supažindinti su pačiais moderniausiais sprausminiais kovos lėktuvais. Taip pat JAV ir Anglija apmokys ir kitų ginklo rūšių vokiečių karininkus, supažindindamos su naujaisiais ginklais. Tačiau vokiečiai savo karinius ir karininkus rekrutuos tik po to, kai parlamentas ratifikuos su Vakarų valstybėmis Vokietijos sudarytą sutartį.

KALIFORNIOJ VĖL DREBA ŽEMĖ

Bakersfield, Cal. — Vos prieš mėnesį laiko nukentėjus nuo žemės drebėjimo, Bakersfield vėl buvo sukrėstas naujo požeminio smūgio. Nemaža namų sužaloti, o eilė ir visai sugriuvo. Iš po griuvėsių jau ištraukti keli lavonai, o po kitais yra taip pat užgriuvusių žmonių. Daugelis buvo sužeisti krintančių plytų.

Nuo žemės drebėjimo nukentėjusiems šeimoms Bakersfield, Cal. t. gyventojų Raudonasis Kryžius teikia pagalbą, aprūpindamas pirmąjį eilę maistu moteris ir vaikus. Apačioje matome vieną nuo žemės drebėjimo nukentėjusį butą. Žemės drebėjimo padaryti Bakersfield nuostoliai vertinami 820.000.000. Du žmonės ligi šiol rasti užmūsti ir 52 buvo sužeisti.

8 mėn. amžiaus Gary Barbato labai patenkintas stebisi Chicago Amerikos Legiono posto Nr. 895 manevrais New Yorko Central parke.

TURINCUS VAIKŲ LIGI ATEINANČIOS VASAROS NESATKSIĄ

New Yorkas. — Naujokų šaukimo direktorius L. B. Hershey pareiškė, jog nenumatoma ligi ateinančios vasaros šaukti karinių tarnybų turincų vaikų. Tačiau, direktoriaus nuomone, nuo ateinančios vasaros reikės arba šaukti ir turincius vaikų vyrus, arba sumažinti karines pajėgas.

EGIPTAS SUIMINEJA KOMUNISTUS

Kairas. — Policijos įstaigos pareiškė, jog yra suimta 42 asmenys, kurie kaltinami varę komunistinę propagandą. Da-

bar tiriama turimi duomenys, ar jie turi būti laikomi mėsakaltusiais ir atiduoti teismui. Vienuolika iš jų buvo suimti vieno komunistų susirinkimo metu. Tarp jų ir prancūzų komunistų žurnalistas bei rašytojas R. Vailland. Pagal Egiptų įstatymus, užsienietis už komunistinės propagandos varymą gali būti baudžiamas kalėjimu. Kiti buvo pagauti beplatiną komunistines proklamcijas. Vienas suimtas, kai grįžo iš Irano, kur jis įėjo į santykius su Irano komunistine Tudeh partija ir kartu pasigabeno komunistinės literatūros. Policijos pareigūnai pareiškė, jog anksčiau komunistinė literatūra į Egiptą daugiausia buvo gabenama iš Prancūzijos, bet paskutiniu metu ji pradėjo gauti iš Irano.

PRASIDĖJO AMERIKOS LEGIONO KONVENTAS

New Yorkas. — Čia prasidėjo Amerikos Legiono konventas, kuris tęsis nuo pirmadienio ligi ketvirtadienio. Dalyvių numatyta apie 30.000. Tačiau progą atvyksta į New Yorką apie 100.000 legionierių šeimų narių ir kitų su jais ryšytinųjų asmenų. Kalbės į legionierius gen. D. D. Eisenhoweris ir gub. Stevensonas.

ANT PLAUSTO PLAUKIA PER ATLANTĄ

Casablanca. — Nekreipdamas dėmesio į prityrusių žvejų įspėjimus, prancūzų gydytojas A. Bombard leidosi mažu plaustu į kelionę per Atlantą. Jis nori plaukti pirmiausia į Kanarų salas, o iš ten tikisi pasiekti Amerikos krantus. Jis neima su savim maisto ir nori įrodyti, jog sudužusių laivų keleiviai gali išlikti gyvi, maitindamiesi tuo, ką gali jūroj pagauti.

TEBENAIGINAMAS PRIEŠO UZNUGARIS

Seulas. — Jungt. Tautų oro pajėgos tebetęsia prieš užnugario naikinimą, nors paskutiniu laiku pablogėjęs oras ir trukdo veiksmus. Paskutiniu metu buvo pulta prie pat Jalu upės esanti Supung geležinkelio stotis, prieš kariuomenės ir medžiagų telkiniai prie Pjonggyango ir įvairūs kariniai taikiniai į šiaurę nuo Wonsano. Taip pat padaryta didelių nuostolių prieš oro pajėgoms. Rugpjūčio mėn. jau sunaikinta 26 prieš lėktuvai ir 29 sužaloti. Dėl to prieš lakūnais pasidarė daug atsargesni ir nerodo puolimo dviasios. Per tą laiką neįtektu kovose tik vieno savo lėktuvo. Oro pajėgų karininkai pažymi, jog vienu bombardavimu iš oro sunku galutinai prieštą sugriauždyti, tačiau jam padaroma tiek žalos, kad ilgai tokius nuostolius pakelti taip pat bus sunku.

Sausumos fronte paskutinėmis dienomis įvyko tik mažesnio masto kovų ir žvalgybinių dalinių susirėmimų.

MASKVOS GRASINIMAS DANJAI

Maskva. — Sovietų laikraščiai, iš karto net trys — "Pravda", "Izvestija", "Literaturnaja Gazeta" — ėmė grasinti danams ir Danijos vyriausybei, kam ji leidžia savo žemėje laikyti svetimai kariuomenę. Danijos vyriausybė "ruošia savo teritoriją amerikonių okupacijai." Amerikiečių kariuomenės buvimas Danijoje — sako "Literaturnaja Gazeta" — aiškiai nukreiptas prieš Sovietų Sąjungą. Danijos vyriausybė pavojingai žaidžia danų tautos ateitimi. Pažangūs ir garbingi danai (turi galvoje komunistus) veda ryžtingą kovą prieš tautinio išdavimo politiką.

SUGLAUSTOS ŽINIOS

- Ryšių su nauja Sovietų nota, kurioje siūloma susaukti konferenciją Vokietijos sujungimo klausimu, Vakarų Vokietijos pareigūnai pareiškia, jog Bonnos vyriausybė yra prieš Vokietijos apginklavimo atidėjimą.
- Naujasis Irano kariuomenės štabo viršininkas gen. Baharmast pareiškė, jog amerikiečių karinės misijos Iranui naudingos. Tačiau kartu pridūrė, jog dalykas turi ir politinę pusę, kurią jau sprendžia politikai. Kraštutiniai Irano nacionalistai yra išskėlę reikalavimą, kad JAV savo karines misijas iš Irano atsauktų.
- Jugoslavijos spauda praneša, jog Albanijoje prasidėję neramumai. Tarp kariuomenės ir sukilėlių įvykė eilė susirėmimų, kurių metu buvo iš abiejų pusių sužeistų ir nukautų.
- Jungt. Tautų komisija, kuriai pavesta ištirti karo belaisvių klausimą, pradeda darbą. Ji ieškos būdų išaiškinti, kas atsitiko su šimtais tūkstančių Sovietuose dingusių įvairių tautų karo belaisvių.
- Berlyne pasibaigė 75-oji Vokietijos Katalikų Diena, kurioje dalyvavo iš abiejų Vokietijos dalių apie 200.000 asmenų. Sovietai stengėsi savo zonos katalikams sudaryti kliūčių į kongresą atvykti, sulaukypdami specialų traukinį judėjimą ir neduodami ekskursinių pagipinimų, tačiau didžioji dalyvių pusė susirinko iš sovietinės zonos.
- Izraelio armijos atstovai pareiškė, jog Transjordanijoje esantieji Arabų Legiono daliniai paskutinėmis dienomis pakartotinai buvo peržengę karo paliaubų derybose nustatytą sieną. Įvykė eilė susišaudymų, tačiau Izraelio karių nė vienas nebuvo nužaudytas ar sužeistas.
- Garsiojo rusų rašytojo L. Tolstojaus anūkė Marija Tolstoj perėjo į katalikų tikėjimą. Ji buvo išauklėta pravoslavy tikėjime.
- Sovietinės okupacinės pajėgos Rytų Vokietijai įsakė pristatyti joms 350.000 tonų maisto produktų. Padidėjęs Sovietų karių skaičius Vokietijoje, padidintas ir įvairių produktų reikavimas 10-13%.

"TAURAGĖS MITAS" VIETOJ ROZENBERGO MITO

Berlynas. — Rytų Vokietijos spauda kelia triukšmą dėl mokslo atsilikimo. Esą visuomenės gyvenimas Rytų Vokietijoje jau toli pralenkęs mokslą, kurį vis dar negalys persiorientuoti ir atsistoti ant naujų pagrindų. Pirmoji eilė istorija. Sovietai žino, kad vokiečių istorija yra brangi ir savo patriotinius nuostatus jis mėgsta stiprinti istoriniais argumentais. Tad ir naujiems sovietiniams siekiams — kovai dėl Vokietijos sujungimo ir susitarimo su Rusija — atitampa šita sunkiųjų patrankų — istorija. Tam reikalingi įsteigti Berlyne "Vokietijos istorijos institutas". Rengiamas istorijos institutas ir istorijos žurnalas.

Šituo keliu Sovietai kreipė ir Lietuvos mokslą, kai tik įkėlė koją į Lietuvą. Jų paskatinti kai kurie mūsų istorikai laikraščiuose ir žurnaluose pradėjo rašyti, kaip reikia naujai suprasti ir aiškinti Lietuvos praeitį, kas iš mūsų rašytojų veikalo ir idėjų įtraukti į "literatūrinį palikimą".

Su bolševikais istorikai Lietuvos praeitį aiškina taip, lyg visa gera Lietuvai būtų tik iš rusų ir visa bloga iš Vokietijos bei Vatikano. Kai Vokietijos istorija dar tik reikalauja perdirbti, tai įdomu, kuria linkme bolševikai norės nuaiškinti Vokietijos praeitį.

Kiek šlyses duoda jau SED (Einheitspartei) teoretikas Fritz Lange, kuris spaudoje pradėjo propagandą už "Tauragės mitą", kaip šveicarų "N.Z.Z." vadina, išpopuliarinimą. Jis kreipia vokiečių dėmesį į Napoleono agresiją prieš rytus: Tilžės sutartis, invazija į Prūsiją, Rusiją, bėgimas iš Rusijos, Rusijos ir Prūsijos bendras susitarimas žygiui prieš Napoleoną (čia išbėliamas ir Tauragės vardas), ir rusų įžygiavimas į Berlyną.

Napoleono sistema, sukurta Tilžės taikos sutartimi 1807,

autorius prilygina. Atlanto pakltui. Napoleonas lyginamas su Trumantu ir Achesonu, o Vokietijos kancleris Adenaueris esąs Reino krašto kunigaikštis, kurie žygiavo sykiu su Napoleonu, anis. Sovietinis tariamas istorikas aiškina, kad kaip prūsai, bendrai su rusais kovodami prieš Napoleoną, išreiškė gyvasias vokiečių tautos jėgas ir laimėjo, taip laimės ir dabar tautinės vokiškos jėgos (suprask: Rytų Vokietijos) prieš vakariečius vokiečius, kurie esą svetimųjų samdiniai.

Šitokių būdu bolševikai nori sustiprinti vokiečių dvasią siekti Vokietijos sujungimo ir bendradarbiavimo su Rusija.

Toks sovietinis istorijos aiškinimas leidžia tuos pačius faktus aiškinti vokiečiams dar moderniau. Būtent, į Napoleoną bei jo žygį į rytus galima

žiūrėti kaip į Stalino žygį į Vakarų, o Tilžės susitarimas yra ne kas kita, kaip 1939 Berlyno susitarimas tarp Molotovo ir Ribentropo. O būti Vakarų samdiniu, vis dėlto dar geriau negu Rytų vergu.

Vaišams galima visokių pasakų parašyti. Bolševikai ir laiko vokiečius tokius vaikais, kurie esą reikalingos pasakos bei mitai. Jeigu sugriuvo Rozenbergo "Dividendo amžiaus mitas", tai reikia jiems pakelti "Tauragės mitą". Be mitų sunku vokiečiams gyventi. O toji Tauragė vis daugiau gauna pagarbos tarp bolševikų. Kitados ten pagarsėjo Lietuvos komunistų ir socialdemokratų suorganizuotas bolševikų naujai "Tauragės pučas", dabar tu pačių bolševikų naujai vokiečių komunistai kuria "Tauragės mitą".

Ispėjė gyventojus, kad pasitraukti iš grąsios srities, daugiau kaip šimtas žmonių. Tautų taktiku poše karinius taikinius korejiečių komunistų sostinėje Pjonyanže (1). Taip pat stiprios pajėgos sumušino fronto įtvirtinimus gamtiniai cements komunistų žinovų prie Osudashri (2), kur 60 pastatų sunaikinta ir 29 apgauti. Sąjungininkų jūrų pajėgos Korejos rytiniame krante bombardavo geležinkelio tiltus ir kitus įrengimus (3).

STALINO PAJAMOS

Zydų laikraštis "Hamodia" pasakoja, kad vienas Sovietų delegacijos atstovas JTO pasikutinės sesijos metu Paryžiuje privadė paskalbėjime prasi-taręs, kas pas juos kalbama apie Stalino gautamą atlyginimą. Jo pasakojimu, Stalinas turi tokias pajamas:

1. Jo atlyginimas kaip vyriausybės pirmininko 5000 rb. mėn.
2. Jo atlyginimas kaip partijos sekretoriaus taip pat 5000.
3. Pajamos už pardavimą jo veikalo: kasmet parduodama po 3 mil. ez. vidutiniškai po 1,75 mil. tokiu būdu pajamos Stalini padidėja dar mėn. 30-4000 rb. t. y. mėnesiui įprastai gauna 480000 metams. Tai tiesioginės jo pajamos. Bet

Stalinas turįs ir netiesioginių pajamų. Valstybė apmoka jo tris vilas — Soči, Gorinka, Bolšava — ir jo butą Kremliuje, bendra suma 60.000 rb.; apmoka taip pat keturis jo asmeninius automobilius 50.000; be to, Stalinas specialiose Maskvos krautuvėse turi specialias nuolaidas pirkiniams. Tos nuolaidos pasiekia iki 80% pačios daikto kainos. Nuolaidos galinčios sudaryti iki 150.000 metams. Tokiu būdu Stalino netiesioginės pajamos siekia 260.000, o iš viso pajamos — 740.000 metams. Reprerentacijos sumos čia neįskaitomos.

Darbininkas uždirba 400 rb. mėnesiui, taigi metams nepilna 5000.

Nors pilta kaip Fannu ir griežtą už akių, tačiau gerai išauklėtas šunelis netiesiogiai jai tuo pačiu, iš patikimos, jos suvokiamas yra didesniųjų riteriško daly.

Lietuviai skautai Romoje

Romoje įvyko katalikų skautų vadų konferencija, kurioje dalyvavo per 70 atstovų iš viso pasaulio kraštų. Lietuvos skautus atstovavo A. Nekrašas ir P. Daukyns.

Konferencijos vyriausias kalbėtojas buvo J. E. vysk. Urbani — Italijos katalikų akcijos vyr. kapelionas. Pirmoji diena buvo užbaigta bendra visų konferencijos dalyvių vakariene.

Kitą dieną visos delegacijos išklaušė šv. Mišų šv. Petro Bazilikoje. Po pusryčių Kolumbo viešbutyje visi konferencijos dalyviai buvo Vatikano rūmuose priimti šv. Tėvo specialioje audiencijoje. Popiežius Pijus XII konferencijos dalyviams prancūziškai pasakė kalbą, kurioje itin gražiai įvertino skautų tybės sąjūdį.

Lietuvių skautų atstovai stengėsi užmegsti bičiuliskus ryšius su kitomis delegacijomis ir kartu nuvesti pavergtos tėvynės padėti. Čia teko džiaugtis Italijos skautininkų vaisingumu ir supratimu. Ypač lietuvių reikalus tikrai broliškai suprato ir daug pagelbėjo šveicarų skautų S. gos Vyr. Skautininkas. Jis, pirmininkaudamas sesijoms, Lietuvos tremtinių skautų delegaciją visai pristatė visai konferencijai. Ir iš kitų kraštų skautų delegacijų mūsų šaliai juto daug bičiulisko šilumos ir Lietuvos reikalų atjautimą.

Didžiausia padėka šia proga reiškama Liet. Skautų S. gos vyr. Patalikų sk. dvasios vadui sktn. dr. kun. J. Vaišnoriai, MIC. Tik jo nemulstamų pastangų dėka buvo gautas leidimas dalyvauti šioje konferencijoje Lietuvos skautų atstovams.

R. Kežys

NEJAUKUSIS SCHUMACHERIS

Laikas iš Europos

Dr. Kurt Schumacher. Vokietijos socialdemokratų vadovas, Adenauerio stipriausias politinis priešas, rugpjūčio 20 d. mirė.

Talentingas prancūzų reporteris Raymond Carter prieš kelis mėnesius apie Schumacherį taip rašė:

"Viena šito žmogaus išvirsinio gyvenimo istorija yra dramatiška. Jis buvo vos dvidešimt metų ir kaip kariūnas aspirantas tarnavo viename prūsų ruke, kai pirmasis pasaulinis karas atėmė jam ranką. Po dvidešimt septynerių metų viename hitlerinime koncentracijos lageryje jam buvo nuplauti kairioji koja aukštųjų kelio. Tą, kas iš šito žmogaus organizmo buvo likę, nuolat arde nepalaujamomis lėgoms. Jis neturi nė vieno danties; plėmyri žengianti cukraligė grėsia kiekvieną dieną jo gyvybei; kiekvienas susijaudinimas artina jam mirtį. Dabartinį metų prisidėjo dar likusios rankos paralizavimas, gal kuriame, o gal būtų ir visam laikui."

Teko matyti, kaip opozicijos vadą jo sekretorė atveda į parlamento kėdę, pasodina ir paliečia. Kai jis turi žengti į tribūną, jo draugai jį beveik nešė į jėsa. O kai išsirengia į parlamento kėdę, pirmą žygiuoja ant virvelės buldogas, nukirstu snukiui ir išverstom piktom akimi, paskui lieka elegantiška moteris, opozicijos vado sekretorė, kurios figūra Enksta nuo jos šefo, likusia dešine ranka ja apsikabinusio per pečius už kaklo ir į žemę besiramstančio viena belikusia dešine koja. Beta kai jis kalbėjo iš tribūnos, jos balsas skambėjo ir rėžė kaip aštrus plienas ir akys blizgėjo kaip fanatiko.

Vienas šveicarų korespondentas nenorėjęs asmeniškai su juo kalbėtis, nes bijojęs, kad taro laikraštiniškai ir jo, Schumacherio, nebebus nieko bendra, nieko žmogiška. "Nejaudusis Schumacheris" buvo pavadinęs savo aprašymą apie Schumacherį ir minėtas prancūzų reporteris. Nejaudus jis buvo priešams, nejaudus ir draugams. Jo, beje, tik žmogaus griaučių, draugai prievėngė ar net pribijoję. Tiek jame buvo pasitikėjimo savo mintimi ir savo minties atkūliaus laikymosi, be svyravimų, be kompromisų ir nuolaidų. Visas žmogus lyg būtų dingęs, išaugęs tik viena valia ir užsišpyrmas. Valia jį laikė. Valia hipnotizavo ir draugus bei priešus. Kai jo mintį kas norėjo nugundyti, kovoję jis egzaltavosi ir socialdemokratas Schumacheris virsdavo naujuoju Hitleriu — su nacionalistinėmis argumentais ir siekimais. "Kas pritar generaliniam susitarimui, tas mustojo būvęs vokie-tis!", skelbė Schumacheris, lyg tie jo žodžiai buvo taikomi ne socialistams, bet nacionalistams.

Vokietijos socialistų liniją smerkė neskyj ne tik Amerikos lietuvių socialistų spauda. Buvo žinia, kad su ja nesutaria Bavarijos socialistai. Tas pats Berlyno burmistras, prof. Reuteris, kitados buvęs bolševikas, Lenino sekėjas iš 1917 metų, gal dar ir Schumacherio konfurentas partijai vadovauti, laikėsis kitos nuomonės dėl generalinio susitarimo ir Vokietijos jungimo į Vakarų nei partijos šefas. Bet Schumacheris valdė visą partiją karine drausme.

Gal būtų, čia reikšėsi, prūsisko kario tradicijos, kuriose buvo išaugęs Schumacheris. Jo tėvas buvo kazerio armijos puskarininkis. Jo studijos Berlyne, Halleje, Leipcige turėjo paruošti jį pareigingsu d'plinuoto kazerio pareigūnu. Socializmas, i kurį Schumacheris įjungė 1918 m., ideologiškai pratęsė jo gyvenimą tuose pačiuose disciplinos rėmuose.

APKRĘSTI KINŲ REDAKTORIAI PASAKOJA

APIE AMERIKIEČIŲ MUSES IR KITUS VAIDUOKLIUS

Raudonosios kinų sostinės laikraštis sugalvojo pasapasakoti pasaką savo raudoniems skaitytojams apie "baisius ir begėdžius" amerikonus, kurie barmė tokias baidyklės su protą, gyvybę ir sveikatą atimančiomis bacilomis, kad vargšai kinų gautai lieka tik mirti arba paskelbti karą tam sibiui Amerikai. Kad geriau įtikintų, laikraštis paskelbė eilę nufotografuotų su mikrobais vabzdžių, kurių pribarstė iš lektuvų amerikona į kinų žemę.

Amerikiečių karo vadovybė paėmė tas laikraščio nuotraukas ir paprašė prof. Arthura Grumbachą, Ziuricho universiteto higienos instituto tyrinėtoją stoties direktorių, kad jis pasakytų savo nuomonę apie paveikslus, kurie atrodo, kaip vaiduokliai.

Tasai profesorius bakteriologas, ištyręs dokumentus pavadinus "naiviais klaidojimais". Nuotraukose matomi vabzdžiai ar vabzdžių dalys — pareiškė jis — netinka nei tyčiomis nei netyčiomis daromai epidemijai. "Jei kas ryžtųsi iš tikrųjų bakteriniam karui, tai ryžtųsi kitokiomis priemonėmis."

Kaip skiriasi kiniečių laikraščio raudono pasakatoriaus aiškinimai ir šveicarų mokslininko bakteriologo, matyt iš kelių pasisakymų, kuriais aiškina nuotraukose atvaizduotus vabzdžių ir jų baistybes.

Štai prie vieno paveikslėlio rašo:

Kinų laikraštis: Tai amerikoniška bakterijų bomba su kakleliu. Prie jo šukės buvo rasta musų.

Amerikietis: Štame paveikslėly visai neįmanoma išskirti dalių. Atvaizduotas šukės ly-

1933 m. atėjęs nacionalsocializmas rado Schumacherį jau pasižymėjus parlamente trumpais kovingais pareiškimais ir nugalėto j kacetą. Kaip kacetą bibliotekininkas turėjo daugiau sąlygų išlikti gyvas, bet toji kančios mokykla tik sustiprino jo discipliną sau ir kitiems.

Jei kiekvienam darbiui turi būti atitiktas jam tinkamas žmogus, tai Schumacheris, netikdamas į diplomatus, kuriems reikalingi kompromisai ir nedasakymai, labai pritiko į partijos vadus. Mažiau jis pritiko vadovauti buržuazinei partijai, kuri savo liniją laiko pagal tai kaip gyvenime bus naudingiau. Bet jis tiko tiems socialdemokratams, kurie turi savo principus ir pagal juos nori gyvenimą tvarkyti. Kas jį pakeis partijoj — ar diplomatiškasis Schmidtas, ar linijos nūstatintojas Ollenhaueris — dar neaišku, bet vargiai Vokietijos socialistai susiras tokį griežtą ir ištikimą partinės linijos saugotoją bei vykdytoją kaip Schumacheris.

Iš rašytojų draugijos veiklos

Dabartinė Lietuvių Rašytojų Draugijos Valdyba laisvų būdu veda rinkimus. Daugumas narių, kaip skelbia Draugijos Valdyba, pasisakė, kad Rašytojų Draugijos būstinė vėl pasiliktų Chicagoje. Į Valdybą pasiūlė šiuos Draugijos narius: 1. Benediktą Babrauską, Aloyzą Baroną, Povilą Gaučį, Vincą Ramoną, Leonardą Šmitutį, Stasį Tamulaitį ir Albiną Valentį. Į Revizijos Komisiją siūloma: Anatolijų Kairį, A. Marių Katiliškį, Petronelę Orintaitę, Sofiją Pipiraitę ir J. Švaistą - Balčūną.

Visiems nariams išsiuntinėjama balsavimo lapeliai, kuriuos reikia grąžinti iki rugsėjo 15 d.

Rugsėjo 28 Chicagoje, Lietuvių Auditorijoje (3137 So. Halsted St.) įvyksta visuotinis LRD susirinkimas. Čia bus paminėta Draugijos 20 metų sukaktis, taip pat numatomas ir įstatų pakeitimas — renkant valdybą dviem metams. Toje pačioje salėje vakare įvyks literatūros vakaras.

ŠAKUTĖ DANŲ NEKRAPSTYTI

Naujasias Sovietų "išradimas"

Šiais metais išleido Maskva "Virėjo vadovą", veikalą 400 puslapių, kuriame globą pasiūlė pats Stalinas, o įžangą rašė Mikojanas, užsienio prekybos ministeris. Įžangoje sužinome, kad kapitalistinis pasaulis toli atsiliko maitinimo atžvilgiu nuo sovietinio. Sovietinis maitinimas palyginti su 1940 m. 73% pagerėjo, o tuo tarpu JAV 80% darbininkų pajamos esančios mažesnės kaip išlaidos. Esą ir kitam kapitalistiniame pasaulyje darbininkai neprimaitinami. Mikojanas siūlo padaryti skonio revoliuciją ir gerti pamidorių sūnų bei valgyti konservus. Išsisam skyriuje pataria, kaip prie stalo laikytis. Girdi, prie stalo nereikia servetėlės žaisti, nes ji gali linti nukristi, numesti drauge lėkštes ir sutepti kaimynui drabužius. Pataria su peiliu į burną valgio nedėti, nes galima įsipaisti lūpas ir liežuvi. Taip taip draudžiama peiliu į šakute krapstyti dantis.

LEWIS GRASINA STREIKU

Washingtonas. — J. L. Lewis pradeda ruoštis anglies kasyklų streikui, kuris apimtų visą kraštą ir galėtų prasidėti ateinančių mėnesių. Angliakasių unionos vadas vyriausybės tarpininkavimo įstaigai formaliai pranešė, jog tarp kasyklų savininkų ir darbininkų yra ginčas. Toks pranešimas pagal Taft-Hartley įstatymą turi būti padarytas bent 30 dienų prieš streiko pradžią. Vyriausybė tačiau, jei Lewis streiką paskelbtų, tuo pačiu įstatymu remdamosi, gali dar įsakyti streiką 80 dienų atidėti.

Sutartys tarp angliakasių unionos ir kasyklų baigiasi rugpjūčio pabaigoje. O uniona nusistatė be sutarties nedirbti.

PRAGYVENIMO IŠLAIDOS PASIEKĖ REKORDINĮ AUKŠTĮ

Washingtonas. — Vyriausybės statistikos įstaigų duomenimis, pragyvenimo išlaidos liepos mėnesį pasiekė rekordinį lygį, pakilusios ligi 190,8 skaitant 1935-1939 m. vidurkį 100. Dėl to milijonai darbininkų, kurių sutartyse numatyta, kad atlyginimai jiems turi būti keliaimi, kylančios pragyvenimo išlaidoms, bus pakelti atlyginimai 3 centus valandai.

TAI BENT MENAS

Neseniai Prancūzijoje buvo suruošta modernaus meno paroda. Didžiausią pasisekimą turėjo dailininko Denise Chesnay tapyba "Medžiai". Parodai pasibaigus pastebėta, kad per rašėo redaktorius, kitaip jie nebūtų išklidę tokių pasakų.

DARBININKAS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly BY

FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Brooklyn, N. Y.	\$5.50	Brooklyn, N. Y.	\$5.50
Half year	\$3.00	Pusei metų	\$3.00
Foreign	\$5.50	Užsienyje	\$5.50

Stripsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami tikrai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

DIENOS RŪPESČIAI

DIENA po dienos atneša naujų rūpesčių ar džiaugsmų, kurie išstumia vakarykščius. Pirmųjų, deja, visada daugiau.

* Amerikiečių dėmesį nuo Chicago rinkinių suvažiavimų ir jų aidų staiga patraukė vėl Maskva. Ten derasi Europos ir Azijos komunistai. JAV departamentas ramino, kad nieko ypatingo nereikia laukti. Tačiau kitą dieną "The New York Times" pripažino, kad ten rengiama smogiama Eurazijos jėga. Ten numatytas penkmečio planas sunkiai pramonei 70% padidinti. Ji turės apginkluoti ir paruošti tuos Eurazijos 800 mil. gyventojų prieš 1960 bet kokiam "galimumam". Tų naujų įvykių akivaizdoje minėtas dienraštis dar sykį šaukia Europai susijungti, atidėjus į šalį atskirų kraštų interesus, kad nebūtų per vėlu.

Maskvos įvykiuose lietuvių dėmesį specialiai patraukia faktas, kad naujo penkmečio plane Baltijos kraštai įskaitami suminėti. Jie numatyti supramoninti, paversti viena iš labiausiai pramoninių sričių. Sovietų Sąjungai jie turėtų būti kaip Belgija ir Olandija. Numatoma taip pat iki aukščiausio laipsnio suintensyvinoti žemės ūkį. Praktiškai tai reikšia — paversti kraštus kolchozais gigantais. Rūšium su pramonės plėtimu galima laukti naujo gyventojų judėjimo — pramonė pas atgabendą Baltijos kraštus naujos darbininkų masės iš Rusijos.

Tie faktai didina Amerikos rūpestį, kad Europa padarytų viską, ką ji turi padaryti, ne per vėlai.

* Lietuviškų ar pasaulinių dienos reikalų triukšmas negali nustelbti tylaus šeiminkinių susirūpinimo: brangsta daržovės, vaisiai, pienas... viskas brangsta. Respublikonas Javits tvirtino: niekad nebuvo taip pabrangę kaip dabar. Jei 1935-9 m. kainos žymėsim 100, šių metų birželio 15 d. kainos teks žymėti 189,6, o liepos 15 d. 190,8. Vadinasi, kyla, ypačiai maisto kainos.

Kainos virsta politinės kovos priemone. Valdancios partijos spauda aiškina, kad maisto kainos pakilo dėl sausros, dėl karū kontrolės panaikinimo. Respublikonai aiškina, kad vyriausybės išlaidos tiek didelės, kad jos neatsako gamybos didėjimui.

Gal būt, kad specialus maisto kainų kilimas bus laikinis, tačiau bendras visuotinis, nors ir lėtas kainų kilimas, prasidėjęs nuo Korejos karo, galvas kvaršina jau ne tik šeiminkininkams ir kainų tvarkytojui, bet ir prezidentui Trumanui virsta sunkiu dienos rūpesčiu.

Tai rūpestis ne tik Amerikos. Europoje infliacija labiausiai palietus Prancūziją. Kainos pakilo 20% daugiau kaip Amerikoje. Anglijoje infliacijos reiškiniai esą panašūs kaip Amerikoje. Ieškant priežasčių nurodoma, kad Prancūzijoje esą paleista per daug pinigų prekybos įmonėms finansuoti, net 63% daugiau kaip 1950. Anglijoje — kad davus prekybai laisvės padidėjęs importas ir išvežęs importą-eksportą iš pusiausvyros.

Tos ar kitos priežastys bus nurodomos, bet infliacijos reikalas daro vienu iš didžiausių rūpesčių Vakarų pasauliui. Kol ji neapveikta, paralyžuojamas pajėgus fronto prieš bolševizmą sudarymas. O to Maskvai ir reikia.

GINČAS GELBĖJIMOSI VALTY

Salvador de Madaraga, ispanas politinis pabėgėlis, dabar Oxfordo profesorius, Europinio Sąjūdžio kultūros sekcijos pirmininkas, liberalų unijos pirmininkas, didelės kultūros mokslininkas ir politikas, spaudos kartais pavadinamas tikruoju europiečiu, kuris lygiai esąs ispanas, kaip anglas ir prancūzas, — aukščiau minėta antraštė "Z. Zeitung" laikraštyje apie Europos ir apskritai Vakarų padėtį dėsto tokias mintis:

Laivas buvo nuskendęs; tik porai tuzinų keleivių pasisekė pakliūti į gelbėjimosi valtį. Bet ar jie pasieks saugų krantą? Kapitonas serga epilepsijos priepuoliais: jis geria ir yra susikivirčijęs beveik su visais valtyje. Tarp nelaimingųjų yra senas jūrininkas, kuris manosi galįs dangi geriau valti nuvaliroti ir saugų uostą negu kapitonas naujokas, kuris linkęs elgtis kaip jūrininkas tik dėl to, kam jam priklauso laivas; viena dama valtyje kaptono nenekentia, nes ji skolinga jam pinigų; jo tikrai niekas valtyje nemyli; ir niekas valtyje negali pakęsti vienas kito; kiekvienas, užuot galvojęs apie brangią gyvybę, eikvoja laiką ginčams ir tam, kad nukreiptų kapitono dėmesį nuo jo svarbiausio uždavinio išgelbėti keleivių gyvybę.

Tokia padėtis yra prieš mūsų akis. Vakarų valtis, kuri vargais negalais stumiasi tarp karo ir taikos vandenų, yra nuolat drebinama skęstančių tautų nepalaujamais tarpusavio kovos. Kapitonas — Jungtinės Amerikos Valstybės — neserga epilepsija mediciniška prasme.

Bet tie prezidento rinkimai kas gi yra kita, jei ne kolektyviniai priepuoliai. O be to nežinom, ar Jungtinės Valstybės nepavargo nuo europiečių ginčų ir ar nesusiviliuos senuoju izoliacionizmu. Europa toli nuo to, kad suprastų ir pripažintų, jog yra gyvybės reikalas, kad Jungtinės Valstybės pasilikytų prie vairo ir kad kiekvienas savo ginčais tik jam kludo.

Anglai vis nurodinėja, kad jie labiau prityrę pasaulio politikos reikaluose. Tam tikra prasme jie teisingi. Bet tas nurodinėjimas labiau įtikintų, jei-gi anglai galėtų nurodyti ką geresnio negu savo nesugebėjimą susitvarkyti dvidešimto amžiaus su Vokietijos politinio augimu. Anglai laikosi kitokios politikos Kinijoje dėl priežasčių, kurios skamba protin-giau, negu jos iš tikrųjų yra.

Prancūzai vis dar svajoja apie konferencijas tokio gražaus masto kaip Palais Rose ar Trianono, kuriose susitiktų atstovai motorizuoto Ivano Žiauriojo su Vakarų atstovais ir pasirašytų su puikiais antspaudais popierį, kurio tekstas suteiktų prancūzams palengvėjimą, o Ivanui Motorizuotajam iš viso nieko nereikėtų. Vokiečiai, nepaisydami beveik herojiškų Dr. Adenauerio pastangų, vėl griebiasi siauro vokiško nacionalizmo, kurį gamina mirštama pavojų Europai ir su kuriuo jie taip neseniai siautėjo. Net lotynų Amerikoje kyla balsai prieš JAV ekonominį pavergimą, kuri jaučia ispaniškai kalbančioji kontinento dalis. — O tai tiesa — ir net rodoma paralelė tarp Amerikos "ūkinio satelitų" ir politinių Sovietų Sąjungos sa-

telitų, nors tai yra perdėta ir nesąmonė. Šiuo atveju padėtis lyg būtų tokia, kad gelbėjimosi valtyje kai kurie keleiviai kursto prieš kapitoną, nes jie tik ką nuskendusiame laive už bilietus buvo per brangiai mokėję.

Šitoks liūdnas vaizdas Vakarų, kurie yra dar laisvo pasaulio dalis, bet kurie net po Hitlerio mirties nesupranta viso padėties rimtumo. Nelemtas susimaišymas, Maskvos pasaulio misijoms išnubūdamas ir kurstomas, nubūklod Vakarų pasitarimus. Tas susimaišymas reiškiasi tuo, kad prie imto svarstyti klausimo prijungia vis naujus, kurie turėtų būti keliami tada, kai pagrindinis klausimas išspręstas.

Šitokia reikalų padėtis mūsų laikams duoda istorinės didybės, kokios jokia kita epocha nepasiekė. Bet kuri kita epocha, ar Romos imperijos žlugimas, ar Prancūzų revoliucija, net Amerikos atradimas ir nukariavimas mums yra provincinio masto įvykiai palyginti su dabartimi. Mes gyvename tragedijai tokią paprastą ir su tokiu mažu skaudum veikėju, kaip didžiausios graikiškosios tragedijos. Tautų bruzdėjimai su neaiškiais frontais susibėga į vieną kovą tarp dviejų pasaulių. Likimas veda juos nepermaldujamai vieną prieš kitą. Ir kaip graikiškose tragedijose — abidvi pusės kovoja samon-ingai dėl savo tikslų, ir savo naudai, o nesąmoningai savo priešo naudai. Dėl to didžiausia viltis nemais ne tiek tuo, ko siekia kiekviena pusė, bet greičiau priešo kvailumu.

Dėl to ir mes turėtume tiek pat kreipti dėmesio į savo kvailumą, kiek mes jo kreipiame į savo išmintingumą. Blogiausia iš mūsų silpnųjų yra gal būt nepakankamas supratimas to, dėl ko eina kova. O tai yra dvidešimties amžių civilizacija, krikščionišoji sokratinė vakarų tradicija, kuriai gresia sunaikinimas. Vakarai tą taip silpnai jaučia, kad valstybės vyrai ir generolai visados kartoja savo pasiryžimą laisvę ir socialinę gerovę išpirti Europos kitos pusės laisvę — tai biznesis, kuris, jeigu būtų įvykdytas, ta reikštų didžiausią Maskvos laimėjimą ir antrą kartą Sokrato ir Kristaus nužudymą.

L. E. Gough is Pasadena, Calif., kandidatuoją į Am. Legiono tautinius komandierius. Bet laukiama, kad jis turės stiprių varžovų.

SOVIETŲ KANALAI Į BALTIJĄ

Dr. V. Litas

Svedų ir Sovietų susikirtimai paskutiniiais mėnesiais atkreipė dėmesį į Baltijos jūrą. Žinoma, štie lėktuvų susidūrimai nėra atsitiktiniai reikalas: aiškiai matyti bolševikų mėginimai Baltijos jūrą susovietinti ir savo suverenumą čia išplėsti. Dėl to šiuo ar tokiu būdu Sovietai truko danų, vokiečių ir svedų žvejybos laivynui. Dabar visi Sovietų kontroliuojami Baltijos uostai, pvz., Porkala (išnuomotas iš suomių), Kronštatas, Baltijos valstybių, Lenkijos ir Rytų Vokietijos uostai ligi Warnemuende, paverčiami karo uostais.

Sovietai Baltijos jūros karo laivynui skiria didelį uždavinį ir dabar keičia laivų statymo programą: nuo didelių kovos laivų statymo atsisako. Dabar statomi sunkūs Kirowo klasės kreiseriai ir mažai, 9000 iki 12.000 t. laivai, kurie aprūpinami dvylika patrankų 21 cm., dešimtimi — 12 cm., šešiomis 3,7 cm. ir priešlėktuviniais pabūklais. Baltijos jūroje Sovietų laivynas dabar tik svedų laivyną laiko rimtu priešu, kuriame vyrauja 8000 t. kreiseriai.

Bet dar yra du pavojai, kurie rusams sudaro daug rūpesčių. Visų pirma Baltijos jūros laivynas, kaip ir Juodosios jūros laivynas, gali būti užblokuotas ir tuo būdu išjungtas iš kovos lauko. Todėl Sovietai, suvaidindami darbo vergus, skuba kasti kanalus, kuriais norima Baltijos jūrą sujungti su Arktinėmis jūromis. Ligšiol-

niai kanalai buvo siauri, todėl tik 1000 t. laivai iš Suomijos lankos galėjo praplaukti ligi Baltijos jūros. Kanalai praplatinami, pagilunami ir pailginami dabar dideliu tempu, kad ateity ir didesni laivai galėtų plaukioti.

Antras pavojus, kuris rusams kelia daug baimės, tai kad Baltijos uostai gali būti priešo oro pajėgų puolami. Visi prie jo lėktuvų atskridimo keliai yra trumpi ir saugūs. Vakarų valstybių oro pajėgos iš Skandinavijos aerodromų Sovietų Baltijos uostams gali suduoti rimtą smūgį. Suprantama, kodėl bolševikai taip bijo svertimų lėktuvų. Prieš dvejus metus bolševikai užpuolė Amerikos lėktuvą. Dabar jie tą patį padarė su svedų lėktuvais. Šių užpuolimų pagrindas yra begalinė baimė, kad niekas nesužinotų, kaip sovietai rengiasi karui. Bet didžiausias nesaugumas tai Baltijos pajūrio gyventojai, kurie nėra rusai. Juos naikindami rusai nori plačiau ruožtu prieti prie Baltijos jūros ir tuo būdu rengtis karui prieš Vakarus.

INDIJOS KOMUNISTAI VERČIASI ŽUDYNEI

Bombejus. — Hyderabadą provincijos pareigūnai pareiškė, jog ketverių metų laikotarpį šioje provincijoje, kurioje iš visos Indijos yra daugiausia komunistų, jie yra nužudę 3500 asmenų ir įvykdę 8.000 ginkluotų užpuolimų.

12 jūrininkų, kurie buvo išgelbėti ir nugabenti į Doverį, Anglijoje, kai JAV prekinis laivas susidūrė su norvegų tanklaiviu ir nuskendo. Kiti įgulos nariai pasiekė Anglijos krantą prie Ramsgate.

jiena: žmonės prišnekėdavo visko.

Tačiau vieną sekmadienio popietį, štai, Vingėla, su žmona išėina gatvėn pasivaikščioti; nenorėdamos tikėti savo akimis: jis buvo apsiavęs naujais, geltonais batais, žmona su šilkinėmis kojineis, batistinė skarele, visa išsikvėpinusi! Juokdamiesi ir tyliai šnekučiuodamiesi jie lėtu žingsniu praėjo pro mūsų langus, pasukę ties aliejaus spaudykla apsisuko ir koja už kojos grįžo kita gatvės puse. Kapų sargas, (kaip mes vėliau sužinojome), garsiai tarė, jiems einant pro šalį:

— Kam nors jau dingio geltoni batai!

Gatvėje pradėjo rinktis moterys, kažką pasakodamos vėna kitai į ausį. Vingėlai susėd ant suoloelio prie savo namelio; jis užsivėrė cigara. Niekas neįsitraukė prie jo ir jų pakalbinti.

Tačiau tai buvo dar ne viskas: prieš Jonines Vingėla išbaltino savo lūšną ir sudėjo naujus langus. Dėdė negalėjo atgauti žado, stebėdamas iš palėpės, kaip Vingėla tēploja sienas, nesigailėdamas kalkių. Dėdienė išėjo ir grįžo tik vakare; ji pasisaukė dėdę į virtuvę, ir ten užsidarė ilgai kalbėjosi. Du kartus išgirdome piktą dėdės šauksmą:

— Tylėk, tylėk!

Sutemus jis išėjo iš virtuvės visas raudonas ir, dar kartą įkišęs jūn galvą, tarė dėdienei:

— Kad aš daugiau apie šitą dalyką neįsitraukčiau!

Po to jie nekalbėjo dvi ar tris dienas. Jam esant kambary, dėdienė laikas nuo laiko priėdavo prie lango, apsisėdavo linksma ir sakydavo savo žemu vyrišku balsu, tarsi pati sau:

— Negalui atsižūrėt tos Vingėlos trobos!

Dėdė imdavo linguoti galvą ir, jai pasišalinus, tardavo mums:

— Nenorėčiau, nenorėčiau Vingėlos gyvenimo... Nė tos jo trobos.

Man ir pusbroliui visi šie dalykai — Vingėlos uždardis ir dėdės kova su dėdiene — buvo nesuprantami ir paslaptingi.

Sukome galvas, spėliojome ir vakarais ilgai vaikščiodavome apie Vingėlos namelius, tačiau iki šeštadienio nepastebėjome nieko įtartino: jis stovėdavo tarp vartelių, žiūrėdamas į mus ir kitus praeivius, arba vieškeliu išėdavo kaiman ir sugrįždavo, turbūt, vėlai nakčia.

Šeštadienį, saulė nusileidus, pasislėpėme našlės Virginijos pamidoruose prieš pat jo lūšną kitoje gatvės pusėje, nutarę laukti kad ir iki vidurnakčio. Devintą valandą pamatėme ateinantį mūrininką Juškelę;

jis stabtelėjo ties Vingėlos durimis, apsidairė ir įsmuko į duris. Paskui ji atėjo Besasparis, Antanukas iš Vaisvandenių skersgatvio ir knygrišys, visi pavieniai. Viduryje, aišku, degė žibūrys, tačiau langai buvo rūpestingai uždangstyti, ir mes niekaip negalėjome atspėti, ką jie ten veikė. Vakaras buvo tvankus, ir beregint sutemo. Gatvėje nebuvo nė gyvos dvasios, ir taip tylu, kad girdėjome, kaip kosėjo sargas aliejaus spaudyklos kieme ir bildėjo toli pravažiuojantis traukinys.

Mane gėlė uodai, skaudėjo kelius ir buvo neįjauki šitokioje tamsoje lindėti arti Vingėlos namelio, kur dėjos kažkas paslaptingo.

— Einam namo.

— Palauk, palauk...

Laukėmė dar apie pusę valandos, neatitrukdami akių nuo baltuojančių sienų. Paskui dvelkė vėjas ir ėmė kristi rasas; dangus buvo visai juodas. Aš atsisojau, nenorėdamas ilgiau čia besėdėti, tačiau staiga mes pasiekė garsai iš Vingėlos trobos — kažkoks keistas pokalbis, kuris prasidėjo pavieniais garsiais istartais žodžiais, o netrukus sustiprėjo ir užvirė, visą laiką eidamas garsyn.

— Barasi!

Pusbrolis tik nusijuokė. Paskum jie uždainavo, bet taip nedarniai, kad nebuvo ga-

lima pažinti melodijos — vienas stengėsi perrėkti antra. Pusbrolis išrovė pernyktį saulėgrąžos stiebą su žemėmis ant šaknų ir, įsukęs ore, svedė į lūšnos sieną. Daina tuč tuoj nutrūko. Po valandėlės kažkas bailiai pravėrė duris ir ėmė klausytis. Mes vėl pasislėpėme.

— Nieko nematyti.

Tai buvo Vingėlos balsas. Jis grįžo vidun, ir ten užsimezgė barnis: Vingėla kažką įtikinėjo, paskum ėmė stumdyti. Duryrs plačiai atsidarė ir pro jas išvirto keturi juodi šešėliai, kurie skubiai atsitolindavo, slitinuodami ir mosikuodami rankomis.

Dabar mes jau žinojome, kuo verčiasi Vingėla. Jo prekyba klestėjo — ūkininkai pristatydavo naminiškės, o klientų netrūko. Dėdienė sakydavo:

— Žmonės gėrė ir gers.

Jaučiau, kad ji stengiasi apsispręsti. O krautuvės nuolat tuštėjo, ir eilėse reikėdavo stovėti valandų valandas; daug ko nebebuvo galima gauti nė su kortelėmis. Didžiausiam dėdės sielvartui visai dingo papirosai ir tabakas, nebebuvo ko rūkyti. Jis pasidarė toks piktas, kad mes nė vienas nebegalėjome jam įtikti. Tačiau vieną dieną dėdė parėjo iš turgaus labai gerai nusiteikęs, su mažu ryšulėliu po pažastim.

— Ar turi aštrų peilį?

Parodžiau savo lenktinuką. Ryšulėlyje buvo įvairiaspalviai kaimiško tabako lapai: rudi, mėlyni ir žalsvi. Mes sušėdome piaustyti, ir dėdė tuoj užsivėrė. Po pirmojo dūmo jo akys pasirodė ašaros, o po sekanciojo jis nepaprastai išlyško ir pradėjo kosėti, neatgaudamas kvapo.

— Tarytum arklys į krūtinę įspyrė, — sudejavo dėdė, baimingai žiūrėdamas į tabaką.

Atbėgo ir dėdiene.

— Kas čia užsidegė? Visai lyg kokie skarmalai, — sušuko ji, dairaudamasi po virtuvę, tačiau, pamąčiusi tabaką ir išba-lusį dėdę, suprato.

— Ką čia dabar užrūkei?

— Truputėlį kaimiško tabako... Man lyg ir perstiprus — kaip kirvakočių į kaktą.

— Tokia būnurybė!

— Cigarų neturiu, kaip Vingėla.

— O kuo Vingėla už tave geresnis? Galėtum ir tu cigarus rūkyti.

— Tylėk, tylėk, nešnekėk!

— O kas čia blogo: ar nelai-kė žmonės aludžių ir restor-nų geras laikais? Kas juos už tai peikė? Dabar visi speku-liuoja: kas čia tokio, jeigu jis degtinę pardavinėja?

Dėdė klausė tylėdamas ir galų gale tarė:

(Nukelta į 4 psl.)

ALB. BARANAUSKAS

PAMOKA DEDIENEI

1942 metais gyvenau pas dėdę Lentiūvės gatvėje, pačiam miesto pakrašty. Visur aplinkui buvo sodai ir daržai, o prie lentiūvės baigėsi ir grūdinių, — toliau ėjo Kalvarijos vieškelis. Vasarą mūsų gatvėje kvėpėdavo kraupis ir obuoliais, o žiemą — pušų sakais, piūvenomis ir nafta. Rodos, dar šandien matau jos žalias tvoreles, baltintas sienas, bijūnus, liepas, skardinius stogus ir ties jais iš karščio virpančių orą!

Pažinau visus mūsų gatvės gyventojus; vieni turėjo žemės ir namelius, kiti tik lūšnas. Nepriklausomybės laikais jie versdavosi daržininkyste arba iš atvažiuojančių ūkininkų supirkėdavo šerius, sviestą ir gaidžukus. Dabar gi pragyvenimas darosi diena iš dienos sunkesnis. Ūkininkai mažą ką teatveždavo, o atvež už tai prašydavo mārškinio, žbalo, šilkinio kojinių mergaitėms ir t.t. Dėdė sulyso, paniuro, darėsi nekalbus; jo vienintėliai žodžiai būdavo: "Greitai ir mums badas pažiūrės į akis." Dėdienės veide pasirodė gilos raukšlės,

nors jos stuomuo ir pasiliko toks pats sieksnis kaip anksčiau; ji nuolat sakydavo: "Ši, taip, aišku, ir galas ateis, — reikia ką nors daryti!" Žinoma, pas vaizbūnus maisto netrūko, tačiau kur šimtai ir tūkstančiai?

Sulaukę pavasario, mūsų kaimynai pradėjo ieškoti kokios išeities: arklio savininkas Ilgūnas į kaimą veždavo namų darbo mieles, šėpa ėmė pirkinėti dėvėtus drabužius, o mūrininkas Juškelė griuvėsiuose rankiojo plytas ir krosnių dureles. Tik lentiūvės sargas Vingėla, atrodė, nesiskubina ko nors griebtis. Jis per dienas gulėdavo savo trobėlėje (lentiūvė tada jau neveikė) arba, stovėdamas tarp vartelių, kalbindavo pravažiuojančius ūkininkus. Mes jam sakydavome:

— Vingėla, Vingėla, ar neužklups tave badas?

Jis kilsterėdavo kepurę, plačiai nusišypsodavo ir atsakydavo:

— Eisiu vogti!

Jam gal tai buvo ir ne nau-

Lietuviai misionierius tarp indėnų

KUR BAZNYČIOJ RŪKOMA

Su šiuo numeriu pradėjame spausdinti įdomias lietuvių misionierių kun. RAIMUNDO R. KLUMBIS pergyvenimus tarp indėnų. Čia pasivers jdomi, mums nežinoma egzotika, nuotykių, praėjusių žmonių.

Šiuo metu kun. Raimondas R. Klumbis gydomi sanatorijoje. Ten gulėdamas jis parašė šiuos savo prisiminimus. Red.

Vykstu pas indėnus

1948 metais spalio mėn. 4 dieną, galutinai palikęs TBC ligoninę Colorado Springs, Col., nutariau vykti į vakarus, nes rytuos lietuvių kunigų perlekius, o misionierių darbas mane viliojo nuo pat jaunystės dienų. Be to, šilto klimato reikalavo ir mano dar ne visai sustiprėjusi sveikata.

Kun. Gasiūnui rekomendavus, Extension Draugijos pirmininkas vyskupas O'Brienas raštu pritaikė mane vyskupui Charles Buddy, San Diego ordinariui, ir pastarasis greit sumojo, kur būsiu jam naudingas. Pirmą bakstelėjo žemėlapiu ties Palm Springs, Col. tašką, ir paskyrė darbuotis tarp indėnų ir meksikiečių.

Kas domisi mūsų darbais ir yra skaitęs ten dirbančių pasisventėlių gyvenimą bei darbus, dažnai vaizdavo, rūšavom spalvomis jų visą darbą. Saulėtas kraštas, mėlynas dangus, laukiniai žmonės su keistais papročiais bei margais drabužiais. Ir aš, ta romantika sužadėtas, vykau misionieriauti. Nepasitikėjimas dar tikslas visad yra idealizuojamas, piešiamas šviesiomis spalvomis, o priartėjus ir pamatius trūkumus bei sunkumus, pagauja jau slegiantis įspūdis, netgi pesimistinis. Tikrajam ir ryškiam vaizdui susidaryti reikia laiko, žmonių bei vietos sąlygų pažinimo.

Raitasis misionierius

Atvykus į paskyrimo vietą — Palm Springs, Cal., 1948 m. spalio 24 d., buvo man nurodyta rasti indėnų jau pamirštą rezervatą ir jame liūdnei stovinčią katalikų koplyčią, vadinamą Asistencija, kur kunigas negyvena, bet tik kartkartėmis atsilanko.

Radau ir nustebau — tai lyg Lietuvos apšviestų koplytėlė, telpanti vos 50 žmonių. Ją pastatė didysis vietos misionierius, vokiečių Padre Floranus Hahn.

Aš tik Tau visos širdies gelmes atversiu
Kaip aš niekad, kaip niekam nesakiau...

Netelpa many, tad veržias dėkingumas
Nežinau aš pati, dėlko?
O taip trokštu suliepsnoti, tapti dūmas
Ir sutirpti visas kruvinos aukoj...

J. AISTIS

50 metų atgal šis savanoris apaštalas indėnų tarpe su savo ganomaisiais padarė plytas "adobe" ir iš jų pamūriję pirmąjį dievnamį šioje vietoje.

Laimei tai buvo katalikų bažnyčia, bet kunigas čia lankydavosi tik du sykiai metuose, atlikdavo kuklią pastoriaciją: pakrikštydavo naujagimius, sutuokdavo moterystės susijungusius, pakatekizudavo katechumenus.

Retas kunigo apsilankymas, aišku, nepadarė joms sąmoningais katalikais ir vos vos tepalaikydavo užiebtą tikėjimo kibirkstėlę.

Kunigo Hahno darbo sritys buvo platokos. Jis raitas, kuiną apžergęs, jojo iš vietos vieton už šimto mylių. Jojo šviesus atminimas liko senesnės kartos tarpe, ir po šiai dienai visų Kalifornijos indėnų jis minimas su pagarba. Tai buvo nepaprastai didelė pasižymėjimo ir uolumo dvasiškis, pasižymėjęs apaštališkėmis dorybėmis. Senyvo amžiaus sulaukęs mirė 1916 m.

Tikimasi jį sulauksiant altorių garbės, ir tai bus antrasis Junifero Sierra. Šiandien jojo palaikai laikomi kaip šventojo.

Katalikybė čia buvo palaikoma ir ugdoma pačios šv. Dvasios veikimu — paprastos priemonės, ir dar taip retos, čia nevaizdino svarbaus vaidmens. Sunkiai davėsi įtikinami primieji tikintieji, kad, pvz., krmacija yra priešinga katalikų mokslui, kad maisto likučių nešimas ir lėkščių dėjimas ant mirusių kapų yra pagonybės liekana... Dar ir šiandien sunku pakeisti jų laidotuvių ceremoniją krikščionišku. Jame dar daug išliko stambelės liekana.

Rauchen nicht verboten —
Rūkyti nedraudžiama...

Kai kunigas Hahn atvykdamas šion koplytėn, susirinkda-

vo indėnai, vyrai ir moterys, pamatytį tartum iš dangaus nusileidusio reto svečio. Su keptėmis ant galvų, šunimis vediniais ateidavo į šią koplytėlę, tik

PASAKYK IS BALSO, KIEK JAM METŲ

P. GANVYTAS

Paskutiniaus 2 dešimtmečiais mokslininkai yra pasiekę nepaprastų laimėjimų, ypačiai psichologijoje. Psichologai bandė iširti žmogaus dvasią iš jvairių pusių. Vieni bandė nustatyti jo inteligentiškumą, antri jo gabumus tam tikram darbui, vėl kiti jo nusistatymus atskirais klausimais. Čia pažvelkime, ką galime spręsti apie žmogų, girdėdami jo balsą, bet žmogaus nematydami. Žinoma, kad akieji iš balso daug sprendžia apie žmogų, bet jdomu, kiek normalus žmogus gali atspėti, išgirdęs kito žmogaus balsą. Šioje srityje yra padaryta keletas įdomių bandymų. Vienos universiteto psichologijos institutas, pasinaudodamas "Rot-Weiss-Rot" radijo stotimi, šiaip padarė. Klausytojams išdalino anketas ir paprašė juos nustatyti laiką pasiklausyti radijo programos. Nustatytu laikui per radiją klausytojų ausis pasiekė paeiliui 9 žmonių balsai. Kiekvienas iš jų skaitė po 2 minutes. Po to trumpą laiką buvo duota tyli vargonų muzika. Klausytojai buvo prašyti vargonams grojant atsakyti į jems duotas anketos klausimus, kas skaitė, kokio amžiaus, profesijos, kūno sudėties ir pan. Po 2 min. buvo skaitę 27 metų raštininkė, 39 m. pradžios mokyklos mokytoja, matematikė 46 metų, 30 m. taksis soferis, 12 metų berniukas ir 14 metų mergytė.

Apie 27000 anketų buvo grąžinta psichologijos institutui.

per pakėlimą atsiklaupdavo, o šiaip visą laiką rūkydavo. Kiti vėl reikė savo nusistėbėjimą, prisitardami ir čiupinėdami arnoto ar albos galus.

Jo didelis nuopelnas — tai už 24 mylių pastatyta šv. Bonifacio varlo našlaičių prieglauda Banning miestelyje, išlikusi iki mūsų dienų, globojama tėvų pranciškonų. Jie čia įkūrė savo vienuolyną, ir iš plačių apylinkių suplaukdavo čia indėnų vaikai ir pramokdavo anglų kalbos, rašyti, skaityti ir tikybą pažinti.

Kitos mokyklos toj apylinkėj tada nebuvo. Atrodė, kad jaunėm indėnų karta visiškai pasiņke kultūros poveikyje. Tačiau,

esant dideliu kunigų trūkumui ir nuostabiai gausėjant Kalifornijos gyventojams, o taip pat ir katalikų skaičiui, buvo reikals statyti daugiau bažnyčių, nes galvota, kad ir indėnai pritaps prie jų ir tenkinsis jau sukurtais parapijomis, nereikalaudami sau atskirai specialios pastoracijos. Dėja, gyvenimas bei patirtis parodė ką kita.

Kuriantis Palm Springs miesteliu, indėnams esant iš prigimties tauraus būdo žmonėms ir pasitikintiems žodžiu, jie dažnai būdavo apgaunami bei apvilami daugelio piktos valios baltodžių turtuolių. Pirmą indėnas buvęs darbštus, tikėjimą ir šeimą mylintis žmogus, pradėjo nepasitikėti baltodžiu ir, dažnai apgaudinėjamas, stengėsi savo nedalią užpilti "ugnies vandeniu" ir, tokiu būdu, tapdavo alkoholio (bus daugiau)

bei soferio temperamentą ir kūno sudėtį, klausytojai gan smagiai sukydo. Net apie profesiją buvo gan tikslų sprendimų: apie 50% klausytojų rašė, kad pasiklausę profesoriaus balso jie gavę įspūdį, jog kalbėjo žmogus, kuris dėsto aukštesnėje mokykloje. 25-27% teisingų atsakymų susilaukė matematikė, restorano savininkas bei ministeris. 93% klausytojų sprendžiant iš balso amžių. Paečius grįžusių anketų vidurki, raštininkės amžius buvo spėjamas 26 m., o ji buvo 27 m., pradžios mokyklos mokytoja spėjo esanti 36 m., o iš tikro buvo 39 m. Spėjant jaunesniųjų amžių skirtumas tarp tikrojo amžiaus ir pagal anketas nustatyto buvo 2 metai. Tačiau re'kia pabrėžti, kad asmenų, kurie buvo per 40 m., amžių atspėti klausytojams buvo nepaprastai sunku. Vyresniųjų balsas skambėjo labai jaunatviškai. Tuos rezultatus, t. y., kad vyresnio kaip 40 m. asmens balso skambėjimas padarys jaunesnio žmogaus įspūdį, patvirtino kiti psichologai, darę panašius bandymus.

Sprendimai apie temperamentą buvo irgi gan tikslūs. Ir apie kūno sudėtį susilaukta netikėtai tikslų rezultatų. Tik sprendžiant abiejų jaunųjų bei soferio temperamentą ir kūno sudėtį, klausytojai gan smagiai sukydo. Net apie profesiją buvo gan tikslų sprendimų: apie 50% klausytojų rašė, kad pasiklausę profesoriaus balso jie gavę įspūdį, jog kalbėjo žmogus, kuris dėsto aukštesnėje mokykloje. 25-27% teisingų atsakymų susilaukė matematikė, restorano savininkas bei ministeris. 93% klausytojų sprendžiant iš balso amžių. Paečius grįžusių anketų vidurki, raštininkės amžius buvo spėjamas 26 m., o ji buvo 27 m., pradžios mokyklos mokytoja spėjo esanti 36 m., o iš tikro buvo 39 m. Spėjant jaunesniųjų amžių skirtumas tarp tikrojo amžiaus ir pagal anketas nustatyto buvo 2 metai. Tačiau re'kia pabrėžti, kad asmenų, kurie buvo per 40 m., amžių atspėti klausytojams buvo nepaprastai sunku. Vyresniųjų balsas skambėjo labai jaunatviškai. Tuos rezultatus, t. y., kad vyresnio kaip 40 m. asmens balso skambėjimas padarys jaunesnio žmogaus įspūdį, patvirtino kiti psichologai, darę panašius bandymus.

Vakaro mityja prie Baltijos jūros

BAZNYČIA IR PASAULIS

• Popiežius Pijus XII, šiuo metu vaasrojęs Castelgondolfo vasarvietėje, vienos audienijos metu užsiminė apie Europos Jungtines Valstybes. Popiežius pažymėjo, kad jis sveikina kiekvieną pastangą, kuri siekia suartinti tautas ir valstybes, tačiau išpėjo, jog toms pastangoms negali būti aukojami krikščionybės principai. Popiežius pabrėžė, kad pastangose Europą suvienyti aiškiai praeikiša kai kieno noras tą vienybę atremti į nekreščionišką kultūrą. Katalikams tai yra nepriimtina.

• Katalikų kolegijose ši rudėnį padidės studentų ne tikslai dėl jaunimo prieaugiaus, bet ir dėl priimto įstatymo, kuris su-

teikia veteranų teises Korejoje kovojusiems, kuriems mokslą apmokės valstybė. Manoma, jog tuo pasinaudos apie 750,000 kariavusių Korejoje. Nemažas jų skaičius stoja į katalikiškas kolegijas.

• Septynios negrės vienuolės šią vžsarą studijuoja katalikų universitete Vašingtone, o praėjusį pavasarį tą universitetą baigė 40 negrų jaunuolių. Kitais metais negrų studentų skaičius pasieks 90. Stipendijas parūpino komitetas, kurį globoja Bostono arkivysk. R. Cushing. Komiteto fundatore yra Mrs. Roger L. Putnam Springfield, Mass.

• Tel Avive, Izraelio valstybėje, žydai nutarė vieną gatvę pavadinti italų kunigo Giovanni Palatucci vardu. Jis praėjusio karo metu, gelbėdamas žydus nuo vokiečių, pats buvo areštuotas ir Dachau stovykloje nukankintas.

• Bulgarijoje bolševikai areštavo du katalikų vyskopus: Kirilą Kurtevą ir vysk. Joną Romanovą. Pirmasis, 61 metų, į vyskupus buvo įsventintas 1926 m., antrasis, 71 metų, vyskupu tapo 1942 m. Trečio vyskupo Eugenijaus Bosikovo rezidencijoje padaryta krata: paties vyskupo likimas nežinomas. Taip pat suminta 30 kunigų iš 120. Katalikų Bulgarijoje iš viso tėra 57,000. Dauguma jų unitai. Rusai bolševikai juos dar labiau persekioja negu lotynų apeigų katalikus.

• Lenkijoje jaunimas priverstinai suvaromas į vadinamas "darbo kuopas", kuriose jaunuoliai — berniukai ir mergaitės — pajungia sunkiems darbams ir per 5—6 mėnesius taip tvarko programą, kad nelieka laiko nei sekmdieniniui švesti nei mišių išklausyti. Taip pat kapelionai neprieidžiami ligoninėse prie mirstančiųjų ir sergančiųjų. Sakramentus jems galima teikti tikrai slapta.

• Japonijoje, Tokio mieste, kuris turi arti 7 milijonų gyventojų, nuo karo pabaigos į katalikų tikėjimą perėjo 12,000 žmonių. Katalikų Tokio dabar iš viso yra 20,000. Jų skaičius didėja ir kituose miestuose.

• New Yorko valstybėje yra 4,248,241 katalikų. Iš šios valstybės yra 702 misionierių, kurie dirba misijose.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

"AUKSTA" GAMINIŲ KOKYBĖ

Sovietinė spauda daug kalba apie "pažangiausios pasaulio" sovietinės pramonės aukštą gaminių kokybę. Dabar iš jos pačios gauname išgirsti ir konkrečių tos aukštos kokybės pavyzdžių. Daug kur į statybos vietas buvo atvežta plytų, bet jos suiro ir susileido dar statybos nepradėjus. Dėl to ypač nukentėjusi mokyklų statyba.

NAUJA NASTA VALSTIECIAMS

Sovietiniai valdovai Lietuvoje sugalvojo jau ir taip darbo varginamiems kolchozininkams užkrauti dar vieną darbo našta. Kur statoma mokykla ar kiti viešo naudojimosi trobesiai, tuos statybos darbus norima primesti valstiečiams atlikti "savanoriškų tautų būdu". Tai reiškia, jog kolchozininkai dar papildomai turės dirbti prie statybų, paigindami savo iššiai ilgą darbo valandas. O kaip, kad to Amerikos imperizmo jų paviklūsiose ji negalima jokių atlyginimų, nes tai būsią "savanoriškos tautos", už kurias atlyginimas nemokamas.

NĖR KUR UZSAKYTI AVALYNĖS

Sovietinė spauda praneša, jog Pandėlio rajono gyventojai, norėdami užsakyti ar bent pasitaisyti batus, turi keliauti net į kitą rajoną. Pandėlio pramonės kombinato vadovai vietos batų dirbtuvę aprūpina... tik odų atliekomis.

I SVETIMUS KRASTUS

Sovietinė spauda skelbia, kad Uzbekistane, Tadžikistane, Gruzijoje ir Ukrainoje galima rasti "Zalgirio" pagamintų gręžimo staklių. Jų paprastai trūksta Lietuvos dirbtuvėse, nes Sovietai visus gaminius veža iš Lietuvos, krašte kuo mažiau, siai palikdami.

DAILININKAI UZKLIUVO

Lietuvos rašytojai spiriami, kad "demaskuotų amerikini imperializmą". Kas to darbo nesilia, gauna pylos. Bet dabar jį tą darbą varomi ir dailininkai: "Tiesa" juos ima į nagą, kad to Amerikos imperizmo jų paviklūsiose ji negalima jokių atlyginimų, nes tai būsią "savanoriškos tautos", už kurias atlyginimas nemokamas.

PAMOKA DEDIENEI

(atkelta iš 3 psl.)

— Nenoriu tos laimės.
— Mes lauk tas žoles! Jeigu tu nemoki gyventi, tai nemokyk, kad dėl tavęs vieno mes visi badą kešim. Džiovą man įvarysi. Reikia, pagaliau, ką nors daryti.

Aš tada sau ir pasakiau: dabar tai bus jau ir pas mus! Dėdienę gerai žinojau — jeigu užsispyrė, tai ir padarys.

Šeštadienį parėjęs iš skaityklos virtuvėje radau pagyvenusių ūkininką su tušciu maišu rankoje. Jis ėmė taip įtartina žiūrėti į mane, kas dėdienė turėjo jį nuraminti.

— Tai mūs gimnaitis: čia gyvena.

Po virtuvės esančio rūsiu durys buvo atkeltos ir jose laikas nuo laiko pasirodydavo apsiniaukę dėdės veidas.

— Prapulsim su namais ir su vaikais, — atsiduso jis, kažką apacioje kraustydamas. Suskambėjo stiklas. Ūkininkas nusijuokė.

— Ko jūs, ponas, bijotės? Kad ir kars, tai nepasmaugs. Na, o pigiau, kaip po trisdėsimt, negaliu. Kai reiks daugiau — pasakysit.

— Pažiūrėsim, kaip eis, — atsiduso dėdienė, sėdėdama prie lango.

Ūkininkas išėjo, ir mes sėdome pietauti. Vargšė dėdienė atidavė savo paskutines gėrybes: barščiuose radau grybų, buvo net kotletas. Dėdė užsirūkė ilgai taupytą vokišką cigarę.

— Dabar mums Vingėla nedovanos, — murmėjo jis. — Čia jam po pat nosim.

— Užteks visiems.

Vakare pasirodė pirmasis klientas — barzdotas, apsikarmallavęs g r i o v a k a s y s Žemkintis. Mačiau, kaip jis įėjo kieman, už balto melnlininio siūlo veždamas didžiulį perkarusį šunį, kuris jį sekė nuleidęs galvą, apsiputojęs, paburkta uodega. Dėdė buvo kieme ir, pamatęs šunį, natūvėrė kastuvą. Žemkintis draugiškai linkterėjo, nusiėmė kepurę ir priėjęs apkabino dėdę.

— Duok bonką ir imk virvę — šuo tavo!

Ir įbrūko jam rankon siūlo galą: šuo, pakėlęs galvą, įsmeigė į dėdę akis.

(bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

"100 LIAUDIES DAINŲ"

Neseniai pasirodė naujas gaidų leidinys. Tai "100 liaudies dainų", kurias harmonizavo kompozitorius prof. Kazys Viktoras Banaitis. Ši brangų kūrinių išleido nenuilstamas mūsų kultūros rėmėjas Prelatas P. M. Juras.

Vertindami leidinio turinį, susiduriame su K. V. Banaičio kūrybine evoliucija. K. V. Banaitis yra autorius daugelio kamerinės muzikos veikalų. Jo sonata smuikui, sonata violončelei, trio klarnetui, smuikui ir arfai, variacijos fortepijonui (Sutemų giesmės ir vizijos) atskleidžia didelį stilistinį savitumą. Šiuose veikaluose kompozitorius Banaitis pasiekia didelės meninės aukštumos. Drąsiai galima teigti, kad šiais veikalais jis davė mūsų muzikinei kultūrai tautinės krypties pagrindus. Jis panaudojo liaudies motyvų dvasią savo melodikoje, jų tačiau nekopijuodamas, iš jų pačių motyvų išrutulavo savitą, griežtai diatoninę har-

L. Vasyliūnas

tę anyta; Ant kalno malūnėlis; kitur tik harmonijos fragmentai, paliekant protarplais vieną melodiją arba ją palydint imitaciniu motyvu (Oi aš vėkar). Figuraliniu pritarimu pasižymi daina "Už balto stalo". Kartais fortepijonas groja melodiją kartu su dainavimu (Rūtelė daržas, rūtelė), bet ji čia taip įpinta, kad neslopina dainavimo.

Koloritinio turtingumo duoda fortepijono registrų kaitaliojimas. Kompozitorius tai daro laisvai, drąsiai ir su skoniu. Šią priemonę jis naudoja daugelyje dainų.

Nuostabus harmonijų modaliskumas ir jų diatoniskumas, — per visas dvidešimtis dainų nerasiai akompanijamame nei vieno chromatinio ženklo, išskyrus, kurie yra pačioje melodijoje. Naturalūs septakordai sudaro disonuojančias sekundes ir septimas. Tie disonansai prabėgančio pobūdžio — išaukškę neramumą, grįžta į konsoliduojantį akordą. Šie disonansai jautriai momentaliai bene sudarys pagrindinę modernumo žymę Banaičio harmonizavime, kuri priartina jo stilių prie vėlyvųjų nudienu kompozitorių kūrybos.

Reikia pabrėžti menišką, gilią išlaiką ir pergyventą nuotaiką, kurią autorius įveda į kiekvienos dainos apdirbimą. Kas nesizavės, sakysim, "Vai toli, toli" dainos elegišku tonu. Estetiškumas jos įžangos! Kaip ji nutelkta, tarytum iš nieko išaukšia dainos motyvą. Pati dainos melodija gili, pilna liūdnumo, dvelkia senoviskumu. Koks švelnus kompozitoriaus duotas pritarimas. Koks spalvingas perėjimas iš žemų tonų į aukštuosius. Arba tos harmonijos — jungimas do minor su re minor akordu, pridant išlaikytą do. Kaip mėsistika sklaidosi pagaliamu postludium akordais!

Kitos dainos panašiai pilnos atitinkamos nuotaikos. Kiekvienoje rasime ypatingą kompozitoriaus priejimą, tai dainai būdingą, pritaikintą, jai tinkantį, padarantį iš jos tikrą ir brangų meno veikalėlį.

Zvilgsnis į choro dainas

Toliau apžvelgsime dvidešimtis dainų vyrų chorui, įdėtas leidinio pabaigoje. Jos harmonizuotos vyrų chorui nepripažinti. Savo turiniu šios dainos tinka dainuoti vyrams. Tai jaunimo dainos jojančios pas mergelę ar į karūžį. Jų charakteris gyvas, linksmas, ritmiškas. Išimtyje sudaro "Oi tu, sakal" elegiško charakterio daina, kur berniukas liūdi netektos mergelės. Visos kitos apdainuoja žirgelių, gėrėlių, dvarelių, mergelių, alutį, kareivėlių, mundurėlių.

Autoriaus priejimas prie šių dainų harmonizavimo yra būdingas. Jis pasižymi paprastumu, kuklumu. Čia neieskoma efektų, o tik stengiamasi paremti dainą jos smagiame nutone.

Bemaž visose dainose paliekama melodija pirmiems tenorams. Šiuo atžvilgiu penkiose randame variavimą. Dainoje "Aš šią naktį" pirmi bosai perima melodiją antrame harmonizavimo posme. Paskutinio motyvo atkartojimą randame pas antruosius bosus (Aš pas tėvelį). Dainoje "Sopa man galvelę" panaudotas oktavinis kanonas po vieno takto, kur antrieji bosai seka pirmuosius tenorus. Trumpų kanonų ran-

dame pradžioje dainos "Jokim, broleliai." Pagaliau kadencinį atsiliepiamą bosuose pastebime elegiškoje "Oi tu, sakal." Ne-griežta kanoną, gal daugiau žodini, dar užtinkame "Šerkė, tėveli" dainoje. Visos kitos dainos subalsuotos grynai harmoninėmis priemonėmis.

Tos priemonės savitos. Jos nėra perdėm keturbalsės. Ketur vyrų balsai — tai dailininko paletė, iš kurios autorius jautriai ir skoningai pasirenka pagal reikalą tris keturius balsus, arba tik du, ir net palieka vieną. Dažnai veda paralelėmis, oktavomis arba unisonu. Pati harmonija — diatoninė, kruopščiai parinkta, nevengianti disonansinių pereinamųjų sąskambių. Nevengiama grynai klasinių eimų, kaip pradžioje dainos "Jojau lauk", kur tenorai pasigauja būdingą medžioklinių ragų harmoniją.

Iš kitų priemonių pažymėtinos žodžių išretinimas (Dram-tu du du — alutį), kai kurių žodžių pavėlintas atliepimas

Prel. Pr. Juras, išleido K. V. Banaičio "100 liaudies dainų".

(Kai aš pažadėjau — davė), linksmo tralalio pritarimui įvedimas (Ilgai aš geriau) gėrimo dainoje.

Visos vyrų chorui dainos teikia malonaus įspūdžio. Jos lengvutės, savo charakteriu estetiškos, tobulai išbaigtos.

Mišraus choro dainos

Didesnę leidinio dalį užima dainos mišriam chorui. Jų čia randame šešiasdešimtis. Šitaime skaičiuje yra įvairių dainų, jų turinio atžvilgiu bei harmonizavimo prasme. Vienoms autorius duoda paprastų lengvą ir švelnų harmoninį rūbą, pav., našlaitinėje "Oi Dieve mano", kitoms nevengiama atstresnių sąskambių, pav., supuoklių dainoje, "Pučia vėjas ažuolyno", kuri iš dviejų taktų motyvo išplėtojama į dvidešimt posmų.

Įdomios ir gražios yra pirmosios dainos ir rašiniai. Jų čia yra "Stokit gulkit, galvijėliai" ar "Rali, dar valio", abi suharmonizuotos posminių būdų. Skambiai ir plačiai padaryta šienapiūtės daina "Valioj, dalgele". Atskiri posmai baigiami netikromis kadencijomis ir tik paskutinioji pilnai išsiriša. Išplėtojama ir gražiai padaryta gėrimo daina "Tu, tu, tu, kas būtų", kur melodija pereinama per visus balsus, išnaudodama įvairias galimybes.

Prasmingu monotoniškumu pasižymi rugapiūtės daina "Siuravo rasa", arba "Vaikštinėjo tėvūželis" taip pat rugapiūtės, kur melodija neprašoka kvartės apimtys.

Ypatingą grupę sudaro "surtartinės" dainos, kurių įdėta apie dešimtį. Jos pasižymi būdinga sinkopine ritmika ir me-

lodijos primityvumu. Šiose dainose autorius nesprendžia jų autentiškų sąskambių problemos, tik duoda menišką apipavidalinimą su, palyginti, švelnia modaline harmonija. Vienur joms panaudoja tribalsį kanoną (Du dobilėliai), kitur pasitenkina tik harmonija (Tupėjo vanagas. Trinku trinku tilteliai).

Daug įdėta gražių lyrynių dainų: "Ai rūksta Vilniaus mės-telis", "Motušė mano", "Atskrido sakalėlis", "Kas už girių, už tamsiųjų" linaraučio daina — "Ar vėlyv motulė", "Nuo putino, nuo avėčių", jų daugumas plačiai kompozitoriaus išvystytos. Nemažai yra linksmų jaunimo dainų — "O kaip turėjau", "Atvažiuoja žolynai", Kalėdų daina, "Ant tėvulio didžio dvaro" Vėlykų daina, išplėsta per dešimt posmų, labai gyva ir šviesaus pobūdžio, "Tu, lapute" vienosmės, kur antrame motyve gražiai išvengta moduliacijos, "Oi žrgeli juodbereli", "Tave sode pasodino". Linksmu charakteriu pasižymi bemaž visos "sutartinės" pobūdžio dainos.

Dar norime suminėti kanonų prastę ir per keturis posmus išplėtotą "Ai šimtė mane ežeran". Žemaitišku motyvu patraukia dėmesį "Aš išdavinu" daina apie meistrą. Leidinio pabaigoje patalpintos dvi dainos, kurias dėl jų plataus apdirbimo reikėtų kūriniams vadinti. Viena jų "Po aukštus kalnus" jaunimo daina, jau žinoma ir kitų harmonizavimu (berods pp. Zdanavičiaus ir Jonušo). Čia jau duoti dvilios taktų įžanga ir kiek trumpesnė pabaiga. "Švento Jono rytelį" Sekminių kaktigonės daina iš sekulios, nakties, motyvo virto d'eliiu, įspūdingu, pilnu jaunatviško entuziazmo veikalu.

Mišriam chorui kompozitoriaus išgauta daug spalvingumo ir įvairovės. Mėgiama priemonė yra sudaryti du chorų — vyrų ir moterų — ir juos pakaitomis naudoti, arba sudaryti įvairius naudojimo variantus. Ši priemonė įgalina praplėsti akordus iki šešių ir net septynių balsų (Valioj, dalgele. Aš išdavinu).

Visai harmonijai reikalingas muzikinis grynumas suteikia griežtas diatoniskumas, kuris ir

mišraus choro dainose išlaikytas. Gal ketvertą dainų užtiksime, panaudotus pripuolamus chromatinus ženklus.

Atžymėtina dinamika

Pabaigai paminėsime kruopščiai atžymėtą dinamiką, jautriai ir įvairiai naudojamą, ir tempus, kurie pritaikyti kiekviena daina giliu išjautimu. Kompozitorius nesitenkina Allegro, Allegretto, Andantino, Andante. Daugelyje dainų rasime dar būdingus pažyminius — giocoso (džiugiai), scherzando (žaismingai), pastorale (piemenų dainos pobūdžio), amabile (meiliai), espressivo (išraiškiai), júbilo (šventiskai), risoluto (ryžtingai), con brio (su užsidegimu) ir panašiai.

Leidinio pradžioje randame įdomias autoriaus pastabas ir ilgoką studiją anglų kalboje apie lietuvių liaudies dainas.

Kad šis leidinys išvydo saulės šviesą, turime būti dėkingi didžiajam nusipelnusiam mūsų kultūros rėmėjui, mūsų kultūros visokiariopam puoselėtojiui, Prelatui P. M. Juriui, dabartiniam Bostono Lietuvių Instituto Pirmininkui. Ir pats kompozitorius, pagerbdamas garbinco mecenato 60 metų sukaktį, šį darbą jam dedikuoja.

Kam yra žinoma, kiek brangiai kainuoja gaidų šleimas, ir kiek jos vėliau neamortizuoja įdėto kapitalo, tas gali suprasti, koks didelis pasišventimas, asmenis, pasiėmusio ant savo pečių išleidimo našta. Mus jaudina tas grynus idealizmas, ta didžioji meilė mūsų kultūrai. Turime vilti, kad ji bus apmokėta tais vaisiais, kuriuos atneš jo išiešti darbai. Iš savo pusės norėtume įtaigoti, kad šis leidinys kuo greičiausiai paplistų, ne tik mūsų tarpe, bet kad būtų pasirūpinta jo išplitimu tarp svetimųjų. Turėtų būti juo aprūpintos žymiausios konservatorių bibliotekos, ypačingai kur dėstoma folkloro mokslas (Harvard, Freiburg, Roma, Cile) ir žymūs chorai (Yale University ir kiti). Tai būtų atliktas nepaprasta kultūrinė lietuviybės misija, taip mums šiandien reikalinga ir svarbi.

Lietuvių Kultūros Fondo konkursas

Lietuvių Kultūros Fondo laidina JAV apygardos Valdyba, gerai suprasdama dabartinį sceninį veikalų trūkumą ir norėdama paskatinti dramaturgų kūrybą, skelbia konkursą dramų veikalui parašyti šiomis sąlygomis:

1. Dramos veikalo tema ir rūšis pasirenka pats autorius.
2. Veikalo turi būti literatūrinis ir sceninis.
3. Konkursinis veikalas įteikiamas Lietuvių Kultūros Fondo Valdybai iki 1952 metų gruodžio m. 31 dienos.
4. Pastaba: Pateidant, ama, kad šis veikalas, atsižvelgiant į šių laikų aplinkybes, būtų lengvai pastatomas ir jo vaidinimas būtų ne ilgiau kaip tris valandas.
5. Konkursinis veikalas įteikiamas Lietuvių Kultūros Fondo Valdybai iki 1952 metų gruodžio m. 31 dienos.
6. Pastaba: Šiame konkurse lygiavimi dalyvauti visos pasaulio lietuviai.
7. Konkursinis veikalas turi būti atsiųstas du rankraščio egzemplioriai, ranka ar mašine rašyti ir slapyvardė pasirašyti; autorius pavadė pranešama atskirame vake.
8. Už pripažintus veikalus skiriamos dvi premijos: I—500 JAV dolerių, II—300 JAV dolerių.
9. Konkursiniam veikalui įteikti du rankraščio egzemplioriai, ranka ar mašine rašyti ir slapyvardė pasirašyti; autorius pavadė pranešama atskirame vake.
10. Šis konkursas nutartas skelbti ir jo taisyklės priimtos LK Fondo laikinos JAV apygardos valdybos posėdyje 1951 m. lapkričio m. 4 d., dalyvaujant Valdybos pirmininkei A. Augustinavičienei ir nariams prof. dr. Pr. Skardžiui, Ign. Malinauskui, St. Barzdukui, K. Tallat-Kelpšai, A. Laikūniui, J. F. Daugėlai.

Pakartotinai skelbdama šias taisykles lietuviškoje spaudoje, visu dėsimeis, LKF fondo valdyba turi informuoti, kad veikalai šiam konkursui jau pradėjo plaukti ir šiuo metu tariamasi su Rašytojų Draugija dėl galutinio įvertinimo komisijos sudarymo. Sudarius įvertinimo komisiją, apie tai tuojau bus pranešta spaudoje. LKF fondo valdyba laukia visų galimai gausių dalyvaujančių šiam dramų veikalo konkursui.

Jonas F. Daugėla, 1963 West 47 Str., Cleveland 2, Ohio.

GRIZIMAS

Henrikas Nagys

Spindi saulėj langai po audros ir lietaus, mano tėviškės namo langai. Sugrįžtu iš kelionės ilgos ir matau: skęsta saulėje tėvo namai.

Beržo tošis balta, kaip balandžio sparnai. Klega medžiuose paukščių minia. Mane sveikina kaimo linksmi kamina, mirguliuodami saulės tvane.

Basos kojos surinka iš džiaugsmo—tai ji! mano tėviškės kiemo smiltis. Ir nuo raudančių rankų nukrinta klaiki prakiekimo naktis.

(Iš "Saulės laikrodžių")

"SAULĖS LAIKRODŽIŲ" POETAS

Po kelerių metų, pertraukus Henrikas Nagys vėl pasirodė su nauju poezijos rinkiniu — "Saulės laikrodžiai." Pastarasis jo "Lapkričio naktų" rinkinys, į kurį buvo sutelkta "Eilėraščių", išiešti rotatoriumi, gražiai papildytas, žavėjo savo naujumu. Visur jautė ryškų H. Nagio poetinį veidą, stiprų originalų vaizdą. Išdėdus savo vienatvėje jis dainavo liūdnas lapkričio naktis, giliai praskleidamas gimtosios žemės ilgęsį.

Dabar poetas lyg užklydęs į pilies kiemą, kur saulės laikrodžiai karo valandas. Išžiūrėjęs į juos, jaučia jis praeinamumą, liūdną žmogaus buitį, nes visur vakaras, vakaras. Toli paliko diena, ir ji nebeatė, nes poetas atsiveikino su pasakų sodais. Bus amžinas ruduo, nes Dievas pridengė rąkom saulės ugniaukurus.

Poetas vėl lyg sudūžusio laivo keleivis, gyvena tuščioje saloje, begalinėje vienatvėje, skausme ir laukia didingo laivo su saule ir vėjais, kurie jį išneš iš tos tamsumos. Visos jo mintys skrenda į vaikystę, į paliktus namus, į gimtąją žemę.

Henrikas Nagys yra lyg impresionistinis tapytojas, kuris kartą perėjo per savo žemę, gerai į ją išžiūrėdamas. Dabar pasigaudamas nuotaikos, jis tapo jos prisiminimus, su smulkiais detalėmis piešia vaizdus: kiemą, kur jis vaikystėje bėgino, mokyklą, kaimelius, upelius, ežerus, uostą, traukinį. Piešia taip ryškiai, kad, rodos, girdi, kaip gurguliuoja tie upeliai, matai, kaip praplaukia surūdyję kibirai—laivai, suodi dumblo ir alyvos kvapą uoste. Deda vaizdą prie vaizdo, spalvą prie spalvos, ją kontrastuodamas, perskaidamas plačiom skale, kad skaitytojui labiau įstrigtų.

Poetas nesustoja prie erotinio motyvo. Retai kur praeina mergaitė, bet jos vaizdas nesuskamba erotinėm dainom. Nerasia čia ir religinės nuotikos. Jis iš negyvenamos salos žiūri į paliktą žemę, prie kurios miršta ūkininkas, ir jo

kraujas teka į žemės gyslas. Tik ten grįžta palaidūnai sūnūs, tik ten bus gera verkti debesų gimtųjų ašarom ir ant gimtinės grindinio miegoti. Šita gimtoji žemė atleis klajūnam, priglaus ir paguos, nes nukris nuo rankų prakiekimo naktis.

Pro plačius peizažus poetas praveda žmogų, kenčiantį tą pačią būties tragiką. Su didele meile jis rodo juos, su užuojauta kalba apie vargstančius ir klystančius.

Henriko Nagio vaizdas visada originalus ir tvirtas. Jis papuoštas palyginimų palyginimais, pagražintas epitetais, ir taip išryškėja, kad, rodos, imk ir pervesk į drobę. Dailininkas galėtų nutapyti visus jo peizažus, ežerėlius, kiemus, uostus.

Savo poetine forma Henrikas Nagys padarė nemažą pažangą. Kadai J. Keliuotis barė poeta, kad jo jausmas dar žalias, kad jis nesuradęs savo formos. Su "Lapkričio naktim" jis žymiai šoktelėjo aukštyn. Ir šioje knygoje matyti formos tobulėjimas: vaizdai apvalomi, išryškunami, labiau kondensuojami. Poetas ieško ir skambumo, elutės trumpėja, o kai kur posmai skamba gražiais rimais.

Su pirmu puslapiu, kai praverči "Saulės laikrodžius", jauči poeziją, matai poetą, tvirtai jaučiantį save, ir pasidūdi jo vizijai. Nūdienėje sūtemoje šie poeto vaizdai, jo nuotaikos kalba, kad mūsų poezija dar nenuvystyta, dar ji krauna gražius žiedus. Todėl ir "Saulės laikrodžius" priskiriame prie šių metų knygų papuošalų.

Henrikas Nagys turi savo iliustratorių — dail. Telesforą Valių. Jis iliustravo "Lapkričio naktis", padarė Rilkės "Korneto" vertimų medžio raizinius. Ir šios knygos paveikslai, paryskandami poeto nuotaikas, kalba savo originalumu ir meniškumu. Tačiau pastebima, kad dailininkas savo laiką atiduoda kitam darbiui, ne grafikai.

(Knygą kukliai, bet gražiai išleido Spaudos Klubas Chicagoje, 80 psl., kaina 1 dol.)

A. Džugėnas

Kūryba kiautvarlėmis ir Keturi Vėjai

Tartum reaguodami į Ben. Babrausko mintį — paminėti Keturių Vėjų 30 metų sukaktį, — pirmieji atsiliepė amerikiečiai rašytojai. Štai, neseniai į mūsų rankas pateko naujas jaunųjų amerikiečių autorių žurnalas, keistu sutapimu pavadintas KETURI VĖJAI (Four Winds, A Quarterly of Arts and Letters, Summer 1952. Vol. I, N. 1).

Redakcijos žodyje — Atsiskaidymas į kiautvarles — jie kreipiasi į visų kraštų, visų erdvių ir platybų, visų rasių ir tautybių ir į visokių sugėjų kiautvarles (clams), sakydami duosią progą pasireikšti naujiems balsams.

Mūsų keturvėjininkai sakė: "Tai ne menas čiaušėti putpele", nepatiko jiems ir lakstinčių giesmės; amerikiečių literatūros novatoriai žada užgie-

doti kiautvarlių balsais. Sunktu pasakyti, ar tai pažanga, ar atžanga. Žinoma, tai neklaido jiems didžiulis išdysys toje pasaulio garbingoje saloje, kur sau įkvėpimo sėmėsi Emerson, Kipling, Longfellow, Connolly, S. T. Eliot, Olson.

Vardas — Keturi Vėjai — jiems esąs simbolis to vėjo, kuris pažadina senas idėjas naujam gyvenimui. Na, argi ne tiesa? Vėjai seniai savo amžių atgyvenusi srovė "atgimsta" amerikiečių jaunose literatūrinėse kiautvarlėse.

Teigimas, kad šių dienų am. modernioji poezija gyvena Juozo Zengės-Zlabio gadyne, pasitvirtina. Akivaizdoje fakto, kad amerikiečiai pradeda nuo to, ko mes jau 30 metų sukaktį švenčiame, kas benorėtų sakyti, kad mūsų literatūra atsilikusi ir nemoderniška?

Kompozit. K. V. Banaitis

moniją, savo ritmus jis sąmoningai stengiasi subordinuoti folkloriniams ritmams. Su šiais savo kūrybos pagrindais jis tačiau nepraranda individualybės, kuri reikšiasi giliu lyriškumu, aukštu estetiiniu skoniu, nepaprasta erudicija bei kultūringumu.

Pažvelgę į naują leidinį, matome, kad kompozitorius sprendė pasimintą uždavinį visu kūrybiniu užsimojimu. Jo subrendusi kompozicinė technika pasireškia čia visu tobulumu. Skoningai parinktos harmonijos, jų saikus ir estetiškas panaudojimas, tampa priartėjus su liaudies melodijų dvasia, griežtas harmonijų diatoniskumas, turtingas spalvingumas, tobulas kiekvienos dainos išbaigtumas — visa tai rodo K. V. Banaičio kaip kompozitoriaus labai tobulą stilių, kuris šio leidinio darbuose, atrodo, pasiekia savo apogėjų.

Apžvelkime patį leidinį

Leidinio pradžioje telpa dvidešimt dainų vienam balsui su fortepijono pritarimu. Jų čia randame įvairiausio pobūdžio ir charakterio.

Kiekvienoje dainoje randame trumpesnę ar ilgesnę fortepijono įžangą. Vienur tai įžanga remiasi dainos motyvu arba jo nuotrupa, kitur ji rutuliuojama iš akompanijamento medžiagos, arba tiesiog duodama viena tik gaida.

Pritarimas parinktas vis skirtingas, išplaukiantis iš dainos pobūdžio, suvedantis visą į darnią visumą, pilną ryškaus ir gilaus charakterio.

Akompanijamento priemonės pasižymi estetiškumu ir išradingumu. Vienur akordai pilni — daugiabalsiai ir platūs, jų slinktis lygiagrečiai, rami (Siun-

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ

ROCHESTER, N.Y.

Gražiai pavykusi Lietuvių Diena

Šią vasarą Rochesterio lietuviai turėjo du svarbesnius rengimus: Joninių laužą, kurį suruošė A. L. Bendruomenės V-ba ir tradicinę Lietuvių Dieną, rengė ALT skyriaus valdyba.

Tradicinės Lietuvių Dienos parengimas įvyko Lepos m. 27 d. Programoje dalyvavo ir kalbą pasakė kongresmenas Keating ir miesto vicemeras. Kongresmenas Keating savo kalboje pažymėjo, kad jam višadas yra miela su lietuviais bendradarbiauti: jis gerai žinaš dabartinės senosios lietuvių Tėvynės kancias ir todėl, kiek leiančios jo sąlygos, visomis įdomiomis remiasi lietuvių ir kitų pavergtų kraštų išlaisvinimo darbą. St. Igūno vadovaujama liet. taut. šokių grupė pašoko kelis liet. tautinius šokus. Akordeonu grojo P. Armonas. Lietuvių Dienos šventė buvo pradėta Amerikos ir Lietuvos himnais. Labai gražiai šventės programą anglų kalba pravedė Jonas Morkūnas ir P. Norkeilimas.

Rytojaus dieną vietos amerikiečių laikraščiai, gražiai atsiliepdami apie Lietuvių Dienos minėjimą, įsidėjo kelias nuotraukas ir pažymėjo, jog šventėje dalyvavo per 5,000 dalyvių, beveik iš visos Amerikos.

Irena Arlauskaitė už gražiausius tautinius rūbus, K. Sabaliauskas ir Br. Stukas už gražiai papuoštus automobilius laimėjo dovanas.

Automobilių paradii vadovavo J. Zelnis. Gudino posto legionierius.

Dr. Jurgis Balčiūnas ir dr. Jonas Stankaitis liepos m. 15 d. išlaikė gydytojo egzaminus. Abu yra veiklūs vietos lietuviškų organizacijų dalyviai ir ateitininkų gydytojų korporacijos GAJA filialistai.

Giobija keturis Vasario 16 d. Gimnazijos mokiniai

Jau nuo balandžio m. 1 d. Rochesterio ateitininkai yra pasiėmę išlaikyti Diepholz lietuvių Vasario 16 d. gimnazijos vieną mokinį.

Gi nuo liepos m. 1 d. susidarė trys būreliai, kurie pasizadėjo išlaikyti tris mokinius. Tie jautrieji lietuviai yra šie:

Jankus, Virg., Jankienė, K., Jankus Saulius, Babušis Juozas, Obalis Vl., Velminskas Br., Balnys Vyt., Saladzius Vyt., Šlapelis, Pov., Norkeilimas, P., Ulinskaitė, M., Poškus, Aug., Dirda, H., Mackevičius, F., Dziakonas, Alf., Stašaitis, K., Poškus, St., Bliudnikas, P.

KUN. STASIO BČDAVO Apsaka

"Varpai Skamba"

naudinga kiekvienam perskaityti. Kaina \$2.50. Gaunama "Darbininko" admu., 680 Bushwick Ave., Bklyn 21, N. Y. ir leidykloj.

"LIETUVIŲ DIENOS" 9204 N. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Lietuvių Radijo Draugijos PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

Šeštadieniais 2 val. popiet.—WWRL 1600 kc—5000 w.

GYVUOJA PER 23 METUS

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai; koncertai) šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai)

495 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 4-9293

J. P. GINKUS

AD. JEZAVITAS

J. VALAKAS

Direktorius

Muzikos Dr.

Pranešimų Dir.

INDIANA HARBOR, IND.

Čia gyvena (3726 Deodor St., East Chicago, Ind.) Edvertas ir Bronė Plaskeet. Jie čia gimė, augė, čia amerikoniškas mokyklas lankė, tarp kitataučių vaikystės dienas praleidė. Lietuvoje nebuvę ir jos nematę, bet užaugo ir subrendo lietuviais.

Edvertas Plaskeet kilęs iš gausios šeimos. Jo tėvai buvo neturtingi, turėjo 15 vaikų, iš jų dar yra 8. Todėl ir jo vaikystės dienos buvo sunkios, vargingos. Sunkios sąlygos jo nepalaužė. Užaugo sveikas, stiprus, geras, pavyzdingas šeimos tėvas, nesuvyruojantis katalikas ir nuosirdus lietuvis. Tiesa, jis kiek sunkiau kalba lietuviškai; pats prisipažįsta, kad dabar turi kiek daugiau progos išgirsti ir kalbėti lietuviškai.

Jo žmona — Bronė Uinskaitė — Plaskeet kalba ir rašo gražiai tasyklingai lietuviškai. Lietuviškai kalbėti ir rašyti išmoko be mokyklos.

Edvertas jau 26 metai dirba vienoje vietoje ir toje pačioje darbovietėje — Standard Oil Co., Whiting — jau 10 metų yra Forman mašinų skyriuje. Turi dviejų aukštų gražius mūro namus. Augina du sūnus. Abu yra baigę vietos šv. Pranciškaus lietuvių parapijos pradžios mokyklą, kuriai vadovauja seselės kazimierietės. Vy-

riausias sūnus vienerius metus studijavo, bet dėl kariuomenės buvo priverstas laikinai studijas nutraukti. Jaunesnysis sūnus šiais metais sėkmingai baigė pradžios mokyklą. Žada mokyti toliau vyskupijos Central High School.

Visa šeima priklauso šv. Pranciškaus lietuvių parapijos bažnyčiai. Tėvas yra bažnyčios komiteto narys, o ypač ponias Br. Plaskeet savo darbu ir parama noriai ir nuosirdžiai prisideda ten, kur jos darbas yra reikalingas.

Edvertas Plaskeet kaip senas vietos gyventojas turi gerą vardą, pasitikėjimą ir plačias pažintis ne tik vietos gyventojų, bet ir įvairių fabričių ir darboviečių "bosų" tarpe. Be to, jis yra nuosirdus, paslaugus, švelnus būdo ir pasiruošęs visad ir visiems padėti. Kas tik iš naujakurių kreipiasi į jį, prašydamas padėti surasti darbą, niekam neatsisakė. Be išimties visiems padeda, neklausdamas nei vardo, nei pavardės; jam svarbu, kad lietuvis, naujakūrys ir raudonojo bolševizmo auka, Grįžęs iš darbo naktinės pamainos, dažnai be miego ir poilsio nuo ryto iki vakaro važiuoja iš fabriko į fabriką, ieškodamas darbo. Fabrikuose, kur reikalinga, pats užpildo žinių lapus, pats suteikia reikiamas fabrikui žinias ir palidija, kad jo rekomenduojamasis yra jam pažįstamas ir žinomas žmogus. Padėjęs surasti darbą, dažnai kelias dienas nuveža ir parveža iš darbo, parodo kelius ir duoda reikiamus nurodymus bei patikslinimus.

Jonas Erydis

Schenectady, N. Y.

Graži bažnyčia

Čia yra graži lietuvių šv. Kryžiaus bažnyčia, kun. kleb. A. Orvido atnaujinta. Didysis altorius yra gal gražiausias iš visų lietuvių bažnyčių Amerikoje. Viduryje stovi kryžius, šonuose — Dievo Motinos Marijos, šv. Jono ir Marijos Magdalenos statulos 10 pėdų aukščio.

Nauji ateiviai

Naujakurių lietuvių čia buvo privažiavę 43, dabar liko tik keturios šeimos.

Prasiveržė šaltinis.

6 mylios nuo šio miesto yra Rotterdam. Ten netoli kelio prie vieno namo pasidarė šlapia žemė. Vieną dieną išsoko vandens stulpas 25 pėdų aukščio. Miestas šaltinio vandenį sutvarkė, įdėjo vamzdžius, bet jis naudoti netinkamas, yra šūrus ir rūgštus.

Lankėsi

Rugpjūčio 3 d. lankėsi iš New Yorko Vytautas Banelis su pusbroliu Jonu Tamašausku pas dėdę Tamašauską. Vytautas Banelis yra atvykęs iš Volkeitijos, jo tėvai ir du broliai nuvažiavo Kanadą. Vytautas čia studijavo kolegijoje teisę ir kaip gabaus studento jo dabar nepaėmė į karo tarnybą. Vytautas Banelis turėjo progos dalyvauti Jungtinėse Tautose, kur buvo pakviesta 36 tautų studentai. Studentai buvo suregistruoti tautybėmis. V. Banelis pasisakė esąs lietuvis. Jie stebėjo Jungtinių Tautų darbus dvi dienas.

Dirba laboratorijoje

Jonas Tamašauskas dirba didelėje valdžios ligoninės laboratorijoje, Staten Island, N. Y. Jis tikrina paimtą tyrimams kraują. Taip pat turi ir savo laboratoriją. Jis yra daug padėjęs lietuviams DP, kurie atvažiavo į šią šalį.

Tėvų Pranciškonų padėka

Norime išreikšti savo nuosirdžiausią padėką visiems mūsų Geradariams, kurie kokių nors būdu prisidėjo prie Lietuvių Dienos parengimo ir jos pasiekimo.

Pirmiausiai reiškiamę ypatingą padėką J. E. vysk. Brizgiui už pamokslus, pasakytus per šv. Mišias ir šv. Antano šventovės pašventinimo progą. Didž. gerb. kleb. kun. M. Kemėžiui už pamokslus, visiems Gerbiamiesiems Kunigams ir Klebonams, kurie patys atsilankė ar paragino savo parapijiečius vykti į mūsų metinę šventę.

Giliausią padėką reiškiamę p. prof. Marijošui ir New Britain, Conn. chorui ir šokių grupei, kurie nesibijojo tolimo kelio. Didį padėką priklauso visiems, kurie organizavo autobusus iš Bostono, Brocktono, Haverhill, Lowell, Lewistono, Manchesterio, Nashua, New Britain, Norwood, Waterbury ir Worcester.

Nuosirdžiausią padėką reiškiamę mielosioms ir uoliosioms šeiminkėms, laimėjimų rengėjams ir rengėjoms, visiems darbininkams bei darbininkėms ir visiems, kurie, nežūrėdami blogo oro, pas mus apsilankė, taip nuosirdžiai parodė, kad jie yra taip glaudžiai su mumis susiję. Tegū gerasis Dievas už viską ko gausiausiai atlygina.

Dėkingi Pranciškonai

ISKILMĖS MARIJOS GARBEI MARIANAPOLYJE

Šiais metais rugsėjo 7 d. 3 val. po pietų įvyks Marianapolyje Tėvų Marijonų rengiamos išskilmės Marijos garbei. Šios Marijos garbei išskilmės pirmą kartą buvo praėjusiais metais, Mergelės Marijos Gimimo

šventės, rugsėjo 8 d. artimiausią į sekmadienį. Šios išskilmės vėl rengiamos šiais metais ir bus rengiamos kasmet. Bus pamaldos, procesija, giesmės ir pamokslas. Pamaldų metu giedos šv. Kazimiero parapijos choras iš Providence, R. I. Išskilmės vyks gražioje Marianapolio gamtoje.

Telephone: DEARBORN 2-0819
TO PLACE HELP WANTED ADS.
Ask For Ad Taker

Help Wanted—Male and Female

CORRUGATED—EXPERIENCED SLITTER OPERATORS PRINTER SLOTS OPERATORS HELPERS & BUNDLERS

Steady Work — Good Working Conditions
BONUS—PREMIUM FOR NIGHT WORK
Paid Hospitalization — Paid Vacations
CAFETERIA PLANT

Industrial Container and Paper Corporation
1717 W. 74th STREET

GIRLS — Work Close To Home SENTINEL RADIO CORP.

2100 Dempster St., Evanston, Ill.

Needs GIRLS-WOMEN 18-40

For light assembly work. Good starting wages. Automatic increases. Excellent working conditions. Insurance and hospitalization benefit. Modern cafeteria. Work in Evanston's most modern plant with a congenial group of co-workers.

SPECIAL BUS FROM HOWARD ST. DIRECT TO DOOR.

Apply to PERSONNEL OFFICE OR CALL MR. WAARICH
UNiversity 4-2400 or AMBassador 2-2220
for appointment

PLEASANT LIGHT ASSEMBLY JOB

Malonus ir lengva darbas svarioje ir moderniai įrengtoje dirbtuvėje. Vietos 20-čiai darbininkų. Gera proga sužinangam darbininkui. Socialinės darbo privilegijos. Periodinės algos kėlimas. Priimami naujokai darbe ir D.P.

AMERICAN TEMPO CORP.

8225 Christiana
Skokie 6105 Skokie, Ill.

WONDERFUL OPPORTUNITY FOR STENOGRAPHERS

Friendly atmosphere. Top wages. Beginners or experienced. Excellent working conditions. Apply or phone for appointment to suit upon convenience.

SINGER SEWING MACHINE CO.
1019 W. Jackson Biv.
Monroe 6-6410

DEMESIO MOTERIMS

nuo 18 iki 45 metų amžiaus.

Kosmetikos - kvepalų krautuvėje svarus ir pelningas darbas.

Tea and Coffee periods laisvi.

Nemokama uniforma ir daug tarnautojų teisių.

Dana Manufacturing Company
2161 N. CALIFORNIA

Ar Jūs esate vienas tų,

... kurie yra įsitikinę, jog mes čia esame visados pasiruošę padėti Jums asmeniui ir Jūsų prekybos reikaluose su paskolomis, specialiomis sąskaitomis ir daugybe kitų įvairių patarnavimų.

"The oldest Savings and Loan Ass'n in Chicago Heights"

CITIZENS FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1542 HALSTED ST. CHICAGO HEIGHTS, ILL.

EARN AND SAVE

All Accounts Insured Federally up to \$10,000

CITIZENS FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1542 HALSTED ST. CHICAGO HEIGHTS, ILLINOIS.

Dept. L

Enclose
Name
Address
City
State

LIETUVOS
ATSIMINIMAI
RADIO VALANDOS
SESTADIENIAIS
4:45
5:30
STOTIS
WEVD
ISSOK 10:55 M
JACK-J-STUKAS
DIREKTORIUS
1264 WHITE ST.
HILLSIDE, N.J.
TEL.
WAVERLY
6-3325

SPORTAS

P. Gaitys

SPORTAS PASAULYJE

JAV teniso rinktinė, nugalėjusi Kubos ir Japonijos rinkinys, Amerikos zonos Davis taurės pirmenybių finale susitiko su Kanados atstovais. Amerikiečiai savo kaimynus nugalėjo 4:1. Pažymėtina, kad kanadiečiai B. Macken, laimėjęs vieną susitikimą prieš Bob Perry, Kanadai tuo pirmą kartą po 21 metų surinko 1 tašką. Iki šiol per tą laiką nei vienas kanadiečių nėra pavykęs nugalėti amerikiečių, žaidžiant dėl Davis taurės. Rytinės Amerikos teniso turnyre pirmą vietą visiškai netikėtai laimėjo McGregor iš Australijos, finalinė nugalėjęs savo kolega žymųjį F. Sedgman per 2 setus.

Zymiausias pasaulio dviračių lenktynės "Tour de France" šiais metais laimėjo italas Fausto Coppi, kuris tuo antrą kartą išsikovojė laimėjimą šioj sunkiojo srityje. Iš viso ši kartą dviračinkai turėjo nuvažiuoti 4907 km.

Amerikiečių futbolo sezonas oficialiai pradėtas Chicagoje pravesomis rungtynėmis tarp profesionalių baigusių rinktinės ir kolegialų meistro Los Angeles Rams. Pastarieji studentus nugalėjo 10:7. Rungtynės buvo nepaprastai vykusios ir tik nepaprasto pasiryžimo dėka profesionalai paskutinį ketvirtį sugebėjo laimėjimą sau iškovoti.

Savotiškios rūšies rekordą pasiekė Elbio Delgado iš Urugvajaus, žygiuodamas 48 val. be pertraukos. Tuo jis pagerino tos rūšies rekordą 12 valandų.

Retai girdimo 1000 m. distancijoje Oile Aaberg iš Švedijos neseniai pagerino pasaulinį rekordą 0.1 sek. Jo laikas 2:21.3 min.

Prancūzijos plaukikai nugalėjo japonų tarptautiniame susitikime, kuris buvo prarastas Paryžiuje rezultatu 41:29.

P. V.

LIETUVIAI OLIMPIADOJE

Dėl okupacijos Lietuva neturėjo progos pasiųsti komandą į Helsinkio olimpinis žaidimus. Tačiau lietuviai olimpinuose žaidimuose dalyvavo, ir reikia pasakyti, kad jie vykusiai pasirodė. Štai už Urugvajaus krepšinio komandą, kuri laimėjo trečią vietą, žaidė ir gan svarbų vaidmenį vaidino lietuvis Česlinskis. Už Rusijos krepšinio komandą, kuri laimėjo II vietą, žaidė keli lietuviai. Štai pirmame susitikime tarp SSSR ir JAV už Rusiją žaidė 3 lietuviai. Nors rungtynės laimėjo amerikiečiai, tačiau geriausia metu rinkėję pasirodė lietuviai Butautas, surinkęs 16 taškų ir tuo pralenkęs tokias žinomas pasaulinio masto krepšinio žvaigždes kaip amerikiečius Kurland ir Lovellette. Be Butauto už Rusiją dar žaidė Petkevičius, surinkęs 11 taškų, ir Stokius. Baigiamosiose rungtynėse tarp minėtų valstybių už Rusiją žaidė tik Butautas, nes ši kartą rusai panaudojo visiškai kitą taktiką prieš amerikiečius. Tačiau ir ši kartą Butautas pasirodė labai gerai. Sunkaus svorio bokso varžybose Rusija atstovavo Algirdas Sočikas, tačiau nepatyręs kovoti prieš kairiarankį jis kvartalfinale turėjo pasiduoti A. Nieman'ui iš Piet. Afrikos. Tad, atsisveikinti ir ribota dalyvių skaičiaus tenka konstatuoti, kad lietuviai pasirodymas labai vykęs. Tik skaudu ir gaila, kad lietuviai sportininkai negalėjo atstovauti savo gimto krašto.

KOMANDINIS VERTINIMAS

Nors olimpinis žaidimų metu valstybių pasekmės nėra vertinamos, tačiau jau iš ankščiau yra įsigalėjusi tradicija nustatyti neoficialų komandinį laimėtoją. Ši kartą ta garbė vėl atiteko amerikiečiams, kurie tik 1936 m. olimpiadoje nėra laimėję komandinį varžybų. Tačiau Rusijos atstovų pasirodymas buvo stiprus, ir jie ištisai 13 dienas vedė. Tik keturiolikta dieną amerikiečiai juos pralenkė ir išsikovojė laimėjimą. Pagal įprastą vertinimo lentelę, 10 taškų skiriama pirmos vietos nugalėtojui, 5 taškai II v., 4 taškai III v., 3 taškai 4 v., 2 taškai 5 v., ir 1 taškas 6 v. JAV sportininkai ši kartą surinko 614 taškų, gi rusams tekė 553.5 taškų. III vieta užėmė Vengrija su 308 taškais, Vengrų pasirodymas visus smarkokai nustebinio. Po jų sekė Švedija, Vokietija ir Suomija.

Tel. Evergreen 8-1805

VINCAS VAIČIŪNAS
Grocery and Butcher Store
Ten pat išnuomojami kambariai vienam vyrui, apsidomi ir aptarnaujami.
35 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

A. ANDRIUSKEVICIUS
LAIKRODININKAS
Čia pardodami ir taisomi laikrodžiai, žiedai, apyrankės, auskarai, ir kiti puošmenys bei brangenybės. Kreiptis:
485 Grand St. Brooklyn 11, N. Y.

Ja. Iš 67 dalyvavusių valstybių laimėjimų pasiekė ir tuo taškų pelnė 49 valstybių sportininkai. Mažiausiai taškų surinko Singapūro atstovai — 1 taškas. Antros savaitės pradžioje rusai, matydami, kad amerikiečiai juos gali pralenkti, staiga paskeibė naują vertinimo sistemą, skirdami pirmąją vietą tik 7 taškais ir tuo sumažindami amerikiečių laimėjimus, nes amerikiečiai laimėjo daugiausia aukso medalių. Bet ir čia rusų kalkuliacija pasirodė nevykusi, nes ir pagal šią skaičiavimo sistemą amerikiečiai laimėjo pirmą vietą. Tad rusų spaudai nieko kito nebėliko kaip tik pareikšti, kad amerikiečiai ir rusai surinko po lygiai taškų.

Nors Suomija gyventojų skaičiumi mažiausia šalis, kuri iki šiol pravedė olimpinis žaidimus, tačiau suomių tvarkingai suorganizavo olimpiadą. Kiek nusivilti, kad maži svečių buvo iš užsienio, tačiau suomių nepaprastai domėjimasis sportu ir ta trūkumą išlygino. Beveik kiekvieną dieną ir stadioną rinkdavosi apie 56000 žiūrovų. Iš viso olimpiadoje dalyvavo 5781 sportininkas.

I tolimą šiaurę buvo nuskubėjęs 1243 spaudos reporteriai, 165 radio pranešėjai ir 160 fotografai. Nors olimpiniai žaidimai praėjo tikrai taikingoje dviasioje, tačiau dalyviai buvo apgyvendinti 2 stovyklose. Už geležinės užgandos esą kraštai savo sportininkus stūmė į Otaniemi olimpinį kaimą. Vakarų atstovai gyveno Kaepylae kaime.

Naujas prezidentas

Nuo 1942 m. tarptautiniai olimpiniai komitetai pirmininkavo švedas J. S. Edstrom atsiskė nuo savo pareigų ir naujuoju IOC prezidentu išrinktas amerikietis Avery Brundage. Chicagoje gyvenančio inžinieriaus Jis balsavime laimėjo prieš išstątytą ir rusų remiamą kandidatą anglą lordą Burghley santykiu 30:17. Šiuo sprendimu tautos ryškiai pasisakė už mėgėjų sportininką, nes Brundage yra griežtai pasisakęs prieš sportininkų profesionalų dalyvavimą žaidimuose bei prieš komandinį vertinimą žaidimų metu.

Pasekmės

Kad sportininkai per paskutinius ketveris metus yra padarę daug pažangos liudija keli faktai. Štai Helsinkyje žaidynių metu 151 kartą sportininkai pasiekė naujų olimpinio rekordų 34 šakose. Tai rodo, kad kai kuriose šakose daugiau negu 5 dalyvių pralenkė buvusi rekordų susilaukėme ir 10 pasaulinių rekordų, iš kurių 6 pasiekė vyrai, 4 tiko moterims. Tai pirmas kartas olimpiadoje, kad tiek naujų rekordų būtų pasiekta. Daugiausia aukso medalių surinko JAV (39) po jų sekė SSSR su 23 ir Vengrija su 15.

Išvairnybės

Kas atydžiai stebėjo rusus, galėjo tuoj pasakyti, kad rusams, be sportinio paruošimo, buvo ir įsakyta tinkamai savo kraštą reprezentuoti. Štai, visur jie sugebėjo savo priešininkus pasveikinti — ar tai būtų laimėjimas ar pralaimėjimas. Jei kas stebėjo rusus fotografijoje, tai turėjo suitikti, kad ten buvo surinktas pats geriausias elitas. Vyrai visi buvo puikiai nuauję, gerai aprenęti. Žodžiu, Rusija dėjo visas pastangas, kad jos atstovai pasauliui imponuotų. Tačiau pasaulis nelabai lengvai davėsi apgaunamas. Faktas, kad po žaidimų į savo kraštą negrįžo 9

Išnuomojamas 3 kambarių butas su apšildymu 1 ar 2 asmenims. 105 - 56 - 89 Str., Ozone Park, Brooklyn, N. Y.

IŠNUOMUOJAMI

du kambariai ir virtuvė. Baldai pagal susitarimą. 1-mas aukštas. Kreiptis: **FRANKEVIČIUS**, 339 Wilson Ave. (prie Linden St.) Brooklyn, N. Y.

BUTAS SU BALDAIS

Kas norėtų gauti butą iš tris ju kambarių ir virtuvės 4 aukšte (20 dol. mėnesiui), prašom kreiptis į **100 Cook St., 10 butas**. Ten pat galima pigiai gauti kai kurių baldų.

Telefonas: Evergreen 4-8934

PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MISHUNAS IR SONUS EDWARD MISHUNAS SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užkūti.
Pavieniai ir su šeima, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti.
Importuoti konjakai - Uždėdai - Televizija - Muzika - Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

vengrai ir 1 rumūnas rodo, kad tie visi pasirodymai buvo tik propaganda. Amerikiečiai iš kitos pusės padarė gražų gestą, sudėdami pinigų stipendijas. Atsisakydami kai kurių jų išlaikoms skirtų pinigų JAV atstovai sukūrė pinigų vienai stipendijai, kuri bus skiriama Suomijos jaunuoliui ar jaunuotei. Kandidatą parinks Suomijos švietimo įstaigos ir naudodamasis šia stipendija laimingasis galės 2 metus studijuoti Amerikoje.

Po 4 metų vėl rinksis pasaulio sportininkų elitą. Ši kartą jie suvažiuos ir tolimos Australijos Melbourne'io miestą.

PRAŠO GARANTIJŲ

Prašo emigravimo formuluojams reikalingų darbo ir būto garantijų:

Ežerskis Petras, gim. 1920. IV. 22, Adomave, Lietuvoje, automechanikas; **Ežerskis Bronė**, gim. 1921. V. 24, Kalveliuose, Lietuvoje, įvairūs; **Ežerskis Povilas**, gim. 1950. IV. 24. Paryžiuje; **Ežerskis Jonas**, gim. 1951. IX. 19. Paryžiuje, Prancūzijoje.

Adresas: P. Ežerskis c/o Jonavičius, 66 rue R. Lossrand, Paris 14-me. France.

Real Estate

A HOME FOR A FAMILY. Staten Island — \$22,000. 2 1/2 story frame house, prime condition; large enclosed porch; fine views; living, paneled dining, music rooms, 5 bedrooms, 2 1/2 baths; 3 fireplaces; new GE oil burner, 1,000-gallon tank; combination storm-screen windows throughout; modern kitchen and laundry equipment; garage; plot 85x235; possession 30 days. 1 bl. from direct bus ride to ferry. Clove Lakes area. GL 2-5289.

BAYSIDE

NAUJAS — ATIDALYTAS DVIEJŲ SEIMINIS MOKINIS IR AKMENINIS NAMAS. Pirmame aukšte 6 kamb., ir vonia, antrame — 4 kamb., ir vonia. Didelis rūsys, erdvūs kambariai tinkuotomis sienomis, aliejinis apšildymas. Labai moderniška virtuvė. Geriausia Long Island rezidencinėje vietoje, netoli mokyklų, krautinių ir labai patogus susisiekimas. Kaina \$23,990-00. Modelinis namas — 29th St. ir 49th Ave. kampe. **ELMWOOD HOMES, INC., Phone LA 8-3838.**

BAY RIDGE — \$17,000. Beautiful 1 farm, 8 rms, modern, clean, all improvements, extra large plot & basement, expensive glass chandeliers, oil heat, venetian blinds, wool carpeting on steps. So many extras, near shopping, schools, church, transit, — sacrificing. See today! Call all day Sundays or before 12 weekdays.
BE 2-7700

BROOKWOLD PARK SECTION Baldwin, L. I. — \$28,500. Pagrindiniai dekoruoti 1952 m. namas: 2 sandėliai, 4 mieg. 2 1/2 vonios, moderni virt., 15x30 gyvenamasis kamb., su vitražu langais, kėrenamu židiniu, 2 automob. garažais, 5 min. nuo stoties. Saivininkas. **BALDWIN 3-2411.**

FLORIDA, Palatka vicinity. Pilnai įrengtas vištų ūkis. 6 kamb. apstatytas namas. Modernus vandens perdavimas (plumbing). Gasas. Elektra. Nuosavo šaltinio įvestas vanduo. 40 akrai vėsi ganykla. Ūkio sunkvežimis, žemė dailinai apdėta jaunom pušimis. Ūkis jau duoda pajamas. Išimokėjimui. Rašyti: **F. J. Williams**, 253 Cumberland St., Brooklyn, N. Y., arba šaukti po 6 val. vak. ST 9-5228.

YONKERS — BRYN MAWR. Modelinis namas. Atviras apšildymui. 5 kmbr. pratestoje pastogėje. Tašyto akmenis namo priešais. Nuosa vybė — 50x225. Puiki proga tik už \$16,900. **Palmer Road and Mile Square Rd. Michael Sella—Builder.**
TA 3-5333

FISHKILL, N. Y. — Price \$19,500 Income property. 2 acres, 3 bungalows, grand main House 8 Rms., porch and cellar. All furnished. Artesian well. Electricity and bottled gas. 680 ft. elevation. 57 miles from N.Y.C. terms. Adam Knieser, 112 Nassau St., Bklyn 22, N. Y.

New Yorke ir apylinkėse

P. J. BAGDANAVICIUS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

185 Clinton Avenue
Brooklyn 5, N. Y.
Tel. MAIN 4-3830

Priėmimo valandos:

Kasdien 2-4 ir 6-9 p.p.
Šeštadienis 10-12 ryto ir susitarus.

Ofiso tel. GLENMORE 5-3094
Namų tel. GLENMORE 3-4445

DR. VACLOVAS PAPROCKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1357 Bushwick Ave., Brooklyn 7, N. Y.

Priėmimo valandos:

Kasdien 12:30-2 ir 6-8 p.p., šeštad. 10 iki 3 p.p.
Išskyrus ketvirtadienį ir šventadienį

Ofiso tel. LEXINGTON 2635

Namų tel. FOREST 8212

S. Ankudas (Ankudavičius) M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

910 W. Lombard Street, Baltimore 23, Maryland

Priėmimo valandos: 10-12 ir 7-9 p.p. pirmadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Kitomis dienomis pagal susitarimą.

JOHN DERUHA, M. D.

Inkstų, pūslių, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas.

Apšildymasis ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9. Mokslus baigęs Europoje

125 E. 36th ST., NEW YORK CITY
Vieš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskirti laukimo kambariai vyrams ir moterims.

Dr. S. Chernoff

223 — 2nd Ave., N. Y. C.
(Cor. 14th St.)
Telef. GRAMERCY 7-7697

Aštrūs ir choniški susirgimai gydomi penicilinu, oda, hormonais. Kraujo ir šlapimo tyrimai.
Ofiso valandos: kasdien 10-6:45
Šeštadieniais 10-1.
Sekmadieniais uždaryta

PARDUODAMI NAMAI

PIGOS, GERI, GEROS VIEŲS

RIDGEWOOD — 6 šeimos mūrinis namas, šviesūs kambariai; **CYPRESS HILL** 3 šeimos, tušti kambariai; **WOODHAVEN** 2 šeimos medinis namas, abudu aukštai (floor) tušti pirkėjui; **EAST NEW YORK** — kampinis namas su salūnu, restoranu ir 2 šeimos viršuje tušti kambariai. Gera proga, kas nori įsigyti namą ir biznį, nes parduodamas ir biznis. Vieta gera, netgi aplinkoje.

J. VASTONAS

REALTY AND INSURANCE
3225 Fulton St. Brooklyn, N. Y.
Tel. AP. 7-2790

William J. Drake

(DRAGUNAS)
LIETUVIS ADVOKATAS
86 - 08 WAREHAM PL.
JAMAICA, N. Y.
Tel. JAMAICA 8-7722

Stephen Bredes Jr.

ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.,
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APlegate 7-7083

PARDUODAM NAMUS

Turime gerų namų pardavimui — Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomuojuame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.

J. P. MACHULIS
REAL ESTATE & INSURANCE
8656 86th Street, Woodhaven 21, N. Y.
Tel. VIRGINIA 7-1896

Bostone ir apylinkėse

S. Barasevičius ir Sūnus

FUNERAL HOME

254 W. BROADWAY
South Boston, Mass.
JOSEPH BARASEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. SOUTH BOSTON 8-2590

A. J. NAMAKSY

Office Tel. SO 8-0948

Real Estate & Insurance
409 W. BROADWAY
So. Boston, Mass.
Res. 37 Oriole Street
West Roxbury, Mass.
Tel. PA. 7-0402-M

ZALETSKAS

FUNERAL HOME

564 EAST BROADWAY
South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Grabatoriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį.
Koplyčia šermentims dykai.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
South Boston 8-2600

WAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.
Cambridge, Mass.
FRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį.

Nauja moderniška koplyčia šermentims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos to patios ir į kitus miestus.
Reikalo šaukite: Tel. TR 6-6434

NAUJA GYDUOLE

Alexander's Nauja Maistinga Gyduole yra mišinys riešutų, uogų, šaknų, ir lapų; ji yra vartojama nuo visokių nerviškių ligų ir nerviškių galvos skaudėjimų, nuo šaltų ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikimų — išvermingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia ligą sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras \$8.00, pusė svaro \$4.00, ketvirtis svaro \$2.00.

Prisiūniam į namus.
ALEXANDER'S CO.
414 West Broadway,
South Boston 27, Mass.

SAVE TIME MONEY WORK with **York Heat**

Mes instaliuojame visokios rūšies žibalinį (alieji) šildymą. Nereikia nešioti pelenų semtuvų. Nemokamai apskaičiuojame, kiek kainuos.

BROCKTON SERVICE

OIL BURNER and HEATING SERVICE
520 MAIN STREET BROCKTON, MASS.
Tel. 2608

"DARBININKO" SPAUSTUVĖJE

680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y.

PRIMAMI SPAUSDINTI:

- Žurnalai
- Parengimų programos
- Laikraščiai
- Plakatai
- Knygos
- Bilietai
- Jubilėjiniai leidiniai
- Vestuvių kvietimai

IR ATLIEKAMI KITI

SPAUDOS DARBAI

Užsakymus siųskite:

"DARBININKAS"

680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GL. 5-7068

Nedelsdamas įsigyk

PASKUCIAUSI TEVŲ PRANCISKONŲ LEIDINI

"LIETUVOS ARCHYVĄ"

(BOLŠEVIZMO METAI)

Knyga vaizdžiai piešia originaliais dokumentais komunizmo smurtą ir lietuvių kančias. Neįkainuojamos vertės ir pirmoji ties rūsies knyga Amerikos spaudoje.

Atspausdas labai ribotas kiekis, todėl patartina ją skubiai įsigyti.

Knyga turi 428 puslapius. Kaina—\$3.00.

Šią atkarpą pasiųskit kartu su 3.00 dol. šiuo adresu:

"DARBININKAS",

680 BUSHWICK AVE., BROOKLYN 21, N. Y.

Gerb. Tamsta,

Malonekit prisijusti egz. "LIETUVIŲ ARCHYVO" sekanti adresu:

Vardas Pavardė

Adresas

PS. Pinigus, sumoje siunčiu laiške ☐ vėliau prisijūsiu ☐

(Savo pagedavimą pažymėti atitinkamam langely kryžuku)

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGES
AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
400 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

Aprėiskimo parapijos piknikas

ruoštas pereiną sekmadienį Klasčiaus parke praėjo su dideliu pasisekimu. Gražus ir neperkarštas oras medžių pavėsiuose leido parapijiečiams pasivaikinti, susitikti su artimaisiais. Prie daugelio stalų girdėjosi gražiai dainuojamos lietuviškos dainos. Čia senieji ir naujieji parapijiečiai sudarė vieną gražią parapijos šeimą, džiaugėsi parapijos vadovais ir sprendė lietuviškos išlaikymo problemas parapijos globoje.

Jaunimas salėje gražiai linksmėnosi grojant J. Thamo orkestrui, o uoliej parapijos organizatoriai sukinėjosi po publiką ir rinko balsus karališkai šeimai. Į karališką šeimą įrinkti: karalius — Adomas Nadeika, karalienė — Ona Sito, princas — Kaz. Ramėnėlis ir princesė Agnė Skorulė.

Piknikas sutraukė apie 700 žmonių, jų tarpe buvo ir šeši kunigai svečiai.

Kun. dr. St. Valiušaitis

prieš metus paskirtas į Long Island ir tenai daug pasidarė, bet ne tik pastoracinėje, bet ir tautinėje veikloje, neseniai atkeltas į Brooklyno italų parapiją.

Dail. C. Janušas

su filminku K. Motūza buvo išvykęs į Prancės Lapienės vaivietę, kur nupiešė paveikslą, pavadintą "Saulėleidis jūroje".

K. Motūzas visą dailininko darbą, nuo šviesos drobės ligi užbaigimo, įsuko į spalvotą filmą, kurios susidarė per 100 pėdų. Lietuviškų filmų lankytojai netrukus turės progą pamatyti šį labai įdomų filmą, supažindinantį su visa technika, kaip gimsta paveikslas. Žinoma, bus tik tas skirtumas, kad filmoje visa tai praslinka per keletą minučių, kai tuo tarpu tikrovėje tas paveikslas buvo kuriamas ilgą laiką.

MOKINIŲ TĖVŲ DĖMESIUI

Brooklyno ir New Yorko mokyklas lankančių mokinių tėvai kviečiami atvykti į visuotinę susirinkimą, kuris įvyks Aprėiskimo parapijos salėje š. m. rugpjūčio m. 31 d. sekmadienį, 12 val. (tuoju po sumos). Programoje:

1. Tėvų Komiteto pranešimas lituanistikos reikalu Aprėiskimo parapijos mokykloje.
2. Vykdomųjų organų rinkimas ir
3. Elnamieji reikalai.

Tėvų Komitetas

NAUJOS PATEFONO PLOKŠTELĖS

Leidykla PASVAISTE išleido dvi naujas, Broniaus Budriūno Vyrų Kvarteto (Detroit, Mich.) įdainuotas plokšteles: SAUKSMAS ALUTIS ir TĖVYNEI SUBATOS VAKARĖLI. Kiekvienos plokštelės kaina \$1.75, gi siunčiant paštą po \$2.— Užsakymus siųskite: PASVAISTE, 560 Grant Ave., Brooklyn 8, N. Y.

1952 METAIS

NELIKITE BE RELIGINIO LAIKRAŠČIO SV. PRANCIŠKAUS VARPELIO

SV. PRANCIŠKAUS VARPELIS visiems prieinamu būdu nagrinėja įvairius tikėjimo klausimus, nušviečia svarbesnius katalikų gyvenimo įvykius, aprašo Lietuvos kančias, duoda žinių iš plataus pasaulio bei tretininkų veikimo ir skleidžia sv. Pranciškaus dvasią.

Dabar pats laikas užsisakyti

SV. PRANCIŠKAUS VARPELĮ ir paieškoti naujų skaitytojų.

PRENUMERATOS KAINA—METAMS 2 DOL.

Administracijos adresas:

SV. PRANCIŠKAUS VARPELIS
Kennebunk Port Maine

Staigmena brooklyniečiams

Jau vidurvasarį kun. V. Pikturna susisieks su Waterburio lietuvių scenos mėgėjų teatru ir susitarė, kad teatras atvažiuos į Brooklyną ir Angelių Karalienės parapijos metiniam koncerte suvaidins "Mokyklos Draugus" — linksmą keturių veiksmų komediją.

Pereitą sekmadienį iš Waterburio į Brooklyną atskubėjo minėto teatro vadovas — režisierius Viktoras Vaitkus ir, atbėgęs į Angelių Karalienės parapijos salę, sako: "Waterburyje man pasakojo, kad jū-

Stasys Vainoras,

"Naujienu" pirmojo psl. redaktorius, lankėsi Brooklyne ir susitokė su dail. Irena Davydovaitė. Abudu išvyko į Čikagą, kur St. Vainoras ir toliau tęs savo darbą. Šalia savo darbo laikraštyje, jis verčia knygas iš švedų kalbos. Pirmasis jo vertimas išleistas "Terra" leidyklos yra Paer Lagerkvisto "Barabas".

MIRĖ

Agota Jablonskienė, 64 metų amž., gyv. B'klyne, mirė rugpjūčio 24 d. Greenpoint ligoninėje. Laidojama trečiadienį, rugpjūčio 27 d. iš Angelių Karalienės parapijos kapinės. Jono kapinėse.

Veronika Baltrušaitienė, Aprėiskimo parapijos kolektojų pirmininkė žmona, mirė rugpjūčio 24 d. Laidojama rugp. 28 d. sv. Jono kapinėse iš Aprėiskimo parapijos kapinės.

Stanislovas Urbonavičius, 76 metų amžiaus, mirė rugp. 23 d. Laidojamas trečiadienį, rugpjūčio 27 d. iš Aprėiskimo parapijos kapinės. Jono kapinėse.

PADEKA BALFUI

Su dideliu džiaugsmu reikiu gilią padėką Balfui už suteiktą man piniginę pagalbą sumoje 50 markių dantims taisyti. Tai sudaro man didelę paramą, nes vienas negalėčiau numatomu laiku reikiamos sumos sutaupti. Be to, dar norėčiau pabrėžti, kad jokių būdu nelaukiau visos sumos ir esu labai patenkintas. Jūsų nurodytam aukotojui padėkosiu atskirai.

J. Grigolaitis,

1952 m. birželio 26 d. Gauting, prie Muencheno, Vokietija.

Investuokite į MUTUAL FUNDS. Informacijai reikalingi kreipkitės į atstovą: ALFONSA MAZEIKĄ, c/o Ira Haupt & Co. 111 Broadway, room 515, New York 6, N. Y. Members New York Stock Exchange. Tel. WO 4-6000.

Rožė Mainelytė, dainininkė, ir muzikas Alg. Kačanauskas dalyvaus meninėje programoje rugsėjo 8 d. Great Necke Balfio 20 skyr. ruošiamoje gegužinėje. Gegužinė vyks Kasmočių salėje ir parke.

Trys skautai iš New Yorko skautų vyčių draugovės šiomis dienomis išvyksta į JAV kariuomenę. Tai draugovės adjutantas V. Mikalauskas, A. Eidekevičius ir V. Vataitis. Iš trisdešimties draugovės vyrų ligi šiolie į kariuomenės eiles jau yra išėję devyni vyrai.

Maspetho bazaras, dideliu susidomėjimu praėjus, baigėsi pereitą pirmadienį.

Katalikų Universitetui

Washingtono palaikyti pereitą sekmadienį visose par. bažnyčiose buvo įvykdyta rinkliava.

Lietuviai legionieriai,

priklausą Amerikos Legionui, dalyvaus didžiuliam Amerikos Legiono parade, kuris įvyks New Yorke ryšium su to Legiono konvencija.

Long Island žinios

Kun. Dr. Valiušaitis išleistuvės

Patchogue, L. I.—Kaip prieš metus kun. Dr. Stasio Valiušaitis į Long Island atvykimas, taip dabar jo iš ten išvykimas Long Islando lietuviams buvo didelė staigmena. Su jo atvykimu į šį kraštą, tartum su pirmąsiais pavasario saulės spinduliais pabudo ir visi, po ilgą salą išsiblaškę lietuviai. Per savo trumpą buvimą laiką jis spėjo ne tik pajudinti tolimiausiose kampučiuose gyvenančius tautiečius, bet ir suorganizuoti net keletą kultūrinių subvimų. Lietuvos Nepriklausomybės proga nustebo visus Long Islando lietuvių radijo programa anglų kalba. Tur būt niekad Long Islando spauda tiek daug kartų nėra minėjusi Lietuvos vardo, kaip jo buvimo metu.

Be to, jis nesitenkino vien tik kultūrine veikla. Šis sėlojosi ir darbevargančiais tautiečiais tremtyje. Dėl to prieš pat išvykimą iš Long Islando jis surinko netoli tūkstančio svarų drabužių. Jo dėka ne vienas Long Islando lietuvis grįžo į bažnyčią, susitaikė su Dievu.

Ivertindami jo darbą, Long Islando lietuviai, norėdami jam atsidėkoti, rugpjūčio 17 d., jo gimtadienio proga, suruošė jam šaunų pagerbimą, į kurį atbilde'o net pusantro šimto Long Islando lietuvių.

J. A. M.

Gražus oras, puikiai sutvarkyta Jonaičių sodyba, gausus vaisių stalas su trumpomis, bet gražiomis A. Bendoriaus ir Parėngimo Komiteto pirmininkės M. Jonaitienės kalbomis taip kėlė visų nuotaiką, kad ir vidurnaktį atėjus svečiai dar nenorėjo skirstytis.

Užbaigos žodį tarė kun. Dr. Stasys Valiušaitis. Padėkojęs Komitetui ir ypatingai vaisių šeimininkams ir gausių dovanų aukotojams už nuosirdumą, pareiškė, kad Long Islando lietuvių ir ateityje jis nepamirs, kad ir toliau stengsis jų pagalba tęsti pradėtą kultūrinį darbą.

Dėlto, jo žodžiais tarant, dirbti, kovoti dėl vargstančios tėvynės turi būti kiekvieno, kurio gyslomis plaka lietuviškas kraujas, šventa pareiga, o ne kažkieno uždėta našta.

Gausių aukų tarpe buvo daug vertingų dalykų, o ypatingai visų dėmesį atkreipė K. Vaitkevičienės padovanoti bažnytiniai drabužiai. Ši moteris kun. dr. St. Valiušaitį savo aukomis yra rėmusi, dar jam tebesant Italijoje.

Svečių tarpe buvo kun. dr. St. Valiušaitis dabartinės parapijos administratorius kun. J. Cataldo, jo bičiuliai iš Stamfordo — Cerekai, Robertaccio, jo sesuo Elena Povilanskienė ir brolis, dail. C. Janušas ir kiti. K. Motūzas dalį iškilmų įsuko į filmą.

Angelių Karalienės ligoninėje, Los Angeles, gimė vos 20 uncijų svorio ir 12 inčių ilgio kūdikis. Jo dydį galima pamatyti iš esančio šalia mastelio. Jis yra gimęs trim mėnesiais per anksti. Tačiau jis auginamas inkubatoriuje, ir yra viltis, kad išaugs normalus kūdikis. Ankstiame toks kūdikis būtų buvęs pasmerktas mirti. Bet mokslo ir technikos pagalba dabar jis įgalinamas išlikti gyvas.

Bostone (be prēmiesčių) įregistruota 390.790 rinkikų. sausio 1 d. buvo įregistruota 346.390 rinkikų.

Iš naujo nustatys turto vertę

Bostono miesto mayoras Hynes jau patvarkė, kad per ateinančius dvejus metus būtų įvykdytas naujas viso Bostono miesto turto įvertinimas. Tokiu būdu bus nustatytos naujos oficialios kainos, pagal kurias piliečiai moka turto mokesčius miestui.

Petras Peldžius, vienas iš "Ziburio" spaustuvių organizatorių, vėliau savo dalį pardavęs "Ryto" leidėjams, iš South Bostono išsikėlė gyventi į nuosavus namus, Townsend St., Roxbury.

Petras Pilvinis, žinomas iš seniau kaip automobilių mechanikas ir pardavėjas, bet dabar dirbęs Western Union Tel. Co., buvo išvykęs savaitę į Carney ligoninę savo sveikatos patikrinti.

Dail. Tamošaičiai Brocktono mūgėje

Lietuvių liaudies meno dailininkai, p.p. Tamošaičiai iš Kanados atvyksta dalyvauti žemės ūkio ir pramonės parodoje, žinomoje kaip "Brockton Fair", kur įvyks rugsėjo 6-13 dienomis. Jiedu darybus lietuvių namely bei "lietuvių bakažėje". Pernai Anastazija Tamošaitienė savo lietuviškais audiniais ir staklėmis sutraukė ir stebino minias parodos lankytojų.

Gyd. Maziliauskienė pradėjo dirbti Carney ligoninėje

Dr. J. Maziliauskienė, prieš kelis metus su savo vyru, chemijos inžinierium, Stasiu Mazi-

liausku, atvykusi iš Vokietijos ir apsigyvenusi South Bostone, rugpjūčio 1 d. pradėjo dirbti Carney ligoninėje, South Bostone, kaip tos ligoninės rezidentė. Prie ligoninės yra ir slaugių mokykla.

Dr. J. Maziliauskienė - Radviciūtė Lietuvoje yra baigusi Vytauto Didžiojo universitete medicinos fakultetą ir vėliau Vokietijoje įgijusi medicinos daktarės laipsnį. Prie įstodama į Carney ligoninę, Dr. Maziliauskienė 13 mėnesių dirbo Barnett Memorial Hospital, Patterson, N. J.

Gilbertas Gailius,

sūnus Marijonos ir velionies adv. Juozo Gailių, šiomis dienomis įstojo Amerikos kariuomenėn. Gilbertas yra baigęs Bentley School of Accounting, dalyvavęs tautinių šokių grupėje, pasižymėjęs akordionistas ir veiklus Vytis.

Mayor John B. Hynes

numatomas kviesi aktyviu dalyviu demokratų rinkimų kampanijoje. Gub. Stevenson štabe planuojama didžiųjų miestų žymiųjų veikėjų akcija prezidentinėje kampanijoje. Kaip žinome, demokratų konvencijoje mayor Hynes rėmė sen. Kefauver kandidatūrą ir sakė nominacijos kalbą. Tačiau toji kalba patikusi ir gub. Stevenson, ir jis pageidauja Bostono majoro aktyvaus dalyvavimo savo kampanijoje. Mayor Hynes, grįžęs iš konvencijos, yra pareiškęs, kad aktyviai remis Stevenson.

Sen. R. Nixon,

respublikonų kandidatas į vice prezidentus, buvo atskridęs į Bostoną ir iš čia važiuo į Hampton Beach pasakyti pirmą rinkiminę kalbą rytinėse valstybėse. Bostone turėjo net kelias spaudos konferencijas. Savaime aišku, ir savo kalboje ir spaudos atstovams jis įrodinėjo, kad laimės gen. Eisenhoweris ir jis pats.

John B. Wenzler,

žinomas advokatas, gyv. 514 E. Broadway, So. Boston, pažįstamas daugeliui lietuvių, vėl kandidatuoja į atstovus tos apylinkės (ward 6), į kurią įeina So. Boston, daugelio lietuvių gyvenama miesto dalis. Demokratų pirminiai rinkimai įvyks rugsėjo 16 d. Adv. Wenzler ligi šiol ilgus metus buvo ir tebėra atstovu nuo šios apylinkės miesto taryboje ir seime.

Baletu studija pradeda darbą

T. Babuškinaitės baletu studija po vasaros atostogų pradeda darbą rugsėjo 2 d. Studijos pamokos bus kaip ir pernai, E. Broadway, 368, Piliečių Klubu patalpose, 4 aukšte.

Norintieji studijuoti baletą gali kreiptis čia pažymėtu adresu kasdien, išskyrus šeštadienį, nuo 4 iki 6 val. popietį. Galima paskambinti ir telefonu TA 5-3175 nuo 7 val. vakaro. Šiemet sudaroma nauja pradedančiųjų klasė, tai bus gera proga pasimokyti ir tiems, kurie baletu meno dar niekur nestudijavo.

Mazosios Lietuvos broliai dėkoja Amerikos lietuviams

Mes likimo nuskriausti Mažosios Lietuvos lietuviai, negalėdami šiuo metu ne tik numylėtojo savo Tėvynę gyventi, bet ir būti drauge su Jumis bei dalintis vargais, kenčiamie sunaikiai aprašomą širdies skausmą. Mūsų moralinė kančia darosi skaudesnė ir materialinė padėtis sunkesnė. Jeigu vargsta tie, kurie galėtų dirbti, bet darbo negauna, tai ką bekalbėti apie senus ir ligonius, kurie dirbti negali. Vienintelis mūsų suraminimas ir paguoda, tai Jūs, mieli broliai, kurie dar mūsų nepamiršote ir mus visokeriopai šelpiat. Mes Jūsų siųstas dovanas per Balfą gauname ir Jums už tai iš gilumos širdies dėkojame.

Schleson Apylinkės lietuvių.

Lithuanian Furniture Co.

MOVERS—

SO 8-4618

INSURED and BONDED

Local and Long Distance Movers

326-328 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

LDS CENTRO VALDYBA

Pirmininkas — Prel. P. Šurnas, 94 Bradford St., Lawrence, Mass. Tel. 7356

Vicepirmininkai — Vincas J. Kudrka, 37 Franklin St., Norwood, Mass., ir

Pranas Razadauskas, 5 G St., So. Boston, Mass.

Sekretorius — Ant. Knežys, 50 Cottage St., Norwood, Mass.

Finansų sekretorius — Ant. Peldžius, 32 Wilder St., Brockton, Mass. Tel. Brockton 8-0729W

"dininkė — Bronė Čiunienė, 79 Barry St., Dorchester, Mass. Tel. SO 8-0948

Revizijos komisija: — Kun. J. Bernatoniš, Nell P. Mekūnas, B. Jakutis.

Vist išlaik LDS reikalais siunčiami sekr. A. KNEŽIO vardu, 50 Cottage St., Norwood, Mass. Tel. Norwood 7-1449. Piniginės perlaidos — Money Orderiai ar čekiai išrašomi ūdininkės B. Cunys vardu.

Rugsėjo (September) 1 d. LABOR DAY

Vienuolyno sodyboje BROCKTONE

PASKUTINIS DIDESNIS

PIKNIKAS

su įvairia programa bus tikroji

RUDENS ŠVENTĖ

Šv. Mišios ir pamokslas 10 val.
Lietuviški šilti pietūs 12 val.

Brocktono miesto mayoro
C. GERALD LUCEY kalba

Šokiai nuo 4 val. p. p.
Gros AL STEVENS orkestras

Vaikų žaidimai su dovanom 1:30 val.
Dūdų orkestro koncertas 1-3 val.

Providence šv. Kazimiero parapijos
JAUNIMO CHORO koncertas

Visus maloniai kviečia
Vienuolyno RĖMĖJAI